

ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՆԱԽԱԴԵՊԱՅԻՆ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

ԹԻՎ 152

ՄԱՅԻՍ 2012

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՈԴՎԱԾ 2

Դրական պարտավորություններ

Կյանքի իրավունք

Ուժի գործադրում

Արդյունավետ դատաքննություն

2004 թվականին Բեալանում անձանց գերի վերցնելու ժամանակ Պետության կողմից անձանց կյանքի պաշտպանության դրական պարտավորության ենթադրյալ խախտում՝ *գործի*

վերաբերյալ հաղորդումն ուղարկված է

Tagayeva and Others v. Russia - 26562/07 և այլն

Ուժի գործադրումը

Զինակոչիկը սպանվել է կրակոցից՝ կարգապահական իրավախախտման համար նշանակված կալանաքից փախուստի փորձ անելիս՝ *խախտում*

Putintseva v. Russia - 33498/04

ՀՈԴՎԱԾ 3

Անմարդկային վերաբերմունք

Նվաստացնող վերաբերմունք

Բանտարկյալին ինը ժամ շարունակ զսպվածության մահճակալին գամելը՝ *խախտում*

Julin v. Estonia - 16563/08 և այլն

Վտարում

Ապաստան տրամադրելու վերաբերյալ մերժումը իրանական

ընդդիմադիրներին/այլախոհներին, ով Իրանի ռեժիմի դեմ ակտիվորեն և բացահայտորեն

քարոզարշավ են անցկացրել պատասխանող պետություն իրենց ժամանումից հետո՝ *վտարումը*

կառաջացներ խախտում

S.F. and Others v. Sweden - 52077/10

ՀՈԴՎԱԾ 6

Հոդված 6§1 (քաղաքացիական)

Արդար դատաքննություն

Բարձր դատարանի կողմից կարճ ժամանակահատվածում վերջնական վճռի ընդունումը մինչև նախադեպային իրավունքում հակասության հարցի լուծումը՝

չկա խախտում

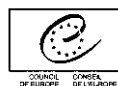
Albu and Others v. Romania- 34796/09 և այլն

Հոդված 6 § 1 (քրեական)

Դատավարության կողմերի իրավահավասարությունը

Դատական նիստերի դահլիճում հանրային դատախազի ավելի բարձր դիրքը՝ *անընդունելի*

Diriyaz v. Turkey - 38560/04

Ողջամիտ ժամկետ

Դիմումատուի առողջական վիճակի պատճառով մոտ քսանհինգ տարի տևող քրեական վարույթ՝ *անընդունելի*

Krakolinig v. Austria (dec.) - 33992/07

ՀՈԴՎԱԾ 8

Դրական պարտավորություններ

Ընտանեկան կյանքը հարգելու իրավունք

Առևանգված երեխայի կենսաբանական հոր խնամակալությունը նշանակող դատարանի հրամանը կատարելու ներպետական իշխանությունների անփութությունը՝ *խախտում*

Santos Nunes v. Portugal - 61173/08

Անձնական կյանքը հարգելու իրավունքը

Կաթոլիկ կրոնի և էթիկայի ուսուցչի պայմանագիրը նորից կնքելու մերժումը նրա կողմից «ամուսնացած հոգևորական» լինելու հանգամանքը հրապարակայնորեն բացահայտելուց հետո՝ *խախտում չկա*:

Fernandez Martinez v. Spain - 56030/07

Ոստիկանության՝ քաղաքի կենտրոնական թաղամասերում անձանց կանգնեցնելու և խուզարկելու լիազորությունները անվտանգության տեսանկյունից վտանգավոր, այն է՝ բռնության գործադրմամբ կատարվող հանցագործությունների տարածման հանգամանքից ելնելով՝ *անընդունելի*:

Colon v. the Netherlands (dec.) - 49458/06

ՀՈԴՎԱԾ 10

Դրական պարտավորություններ

Լրագրողների համար ռադիոկայանի մատչելիությունը հաստատող դատարանի հրամանի կատարման համար իշխանությունների կողմից բավարար միջոցների ձեռնարկման ձախողումը՝ *խախտում*

Frăsilă and Ciocorlan v. Romania - 25329/03

ՀՈԴՎԱԾ 14

Խտրականություն (Թիվ 1 Արձանագրության 3-րդ հոդված)

Քաղաքական կուսակցության ֆինանսական աջակցության մերժումը այն հիմքով, որ այն չի հավաքել օրենքով սահմանված օգնության իրավունք ստանալու ծայների նվազագույն քանաքը (7 տոկոս)՝ *խախտում չկա*

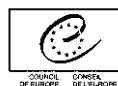
Ozgurluk ve Danisima Partisi (ODP) v. Turkey - 7819/03

ՀՈԴՎԱԾ 34

Միջնորդագիր ներկայացնելու իրավունքի իրականացմանը խոչընդոտելը

Դատարանի կողմից նշանակված ժամանակավոր միջոցներին չհամապատասխանելը՝ խոչտանգման իրական վտանգը հաշվի առնելով. *խախտում*

Labsi v. Slovakia - 33809/08

ՀՈՂՎԱԾ 35

Հոդված 35§1

Ներպետական իրավական պաշտպանության միջոցների սպառում

Դիմումի քննության անհնարինությունը դատավարական նորմի առանձնապես հստակ մեկնաբանման պատճառով՝ նախնական առարկությունը մերժվել է՝ ընդունելի է

UTE Saur Vallnet v. Andorra - 16047/10

Ներպետական իրավական պաշտպանության միջոցների սպառում

Արդյունավետ ներպետական իրավական պաշտպանության միջոց. Գերմանիա

Ձգձգված դատաքննության և քրեական հետախուզության մասին ակտի վերաբերյալ՝ արդյունավետ ներպետական իրավական պաշտպանության միջոց

Taron v. Germany (dec.) - 53126/07

Վեցամսյա ժամկետ

Վեցամսյա ժամկետից ելնելով՝ իրար չհաջորդող մինչդատական կալանքի ժամկետների հանդեպ առանձնացված մոտեցում

Idalov v. Russia [GC] - 5826/03

Ներկայացուցչի լիազորագիրը ներկայացնելու համար Դատարանի կողմից սահմանված ժամկետները դիմումատուի կողմից չպահպանելը՝ անընդունելի է

Kaur v. the Netherlands (որոշում) - 35864/11

3-րդ հոդվածի ներքո արտաքսման գործերով վեցամսյա ժամկետի հաշվարկման սկիզբը

P.Z. and Others v. Sweden (որոշում) - 68194/10

ՀՈՂՎԱԾ 46

Ընդհանուր միջոցառումներ

Պատասխանող Պետությունից պահանջվում է անհապաղ բարեփոխումներ իրականացնել, որպեսզի վերացնի ոստիկանության կողմից ցուցաբերած վատ վերաբերմունքը և երաշխավորի ոստիկանության կոպիտ վերաբերմունքի մասին գանգատների արդյունավետ հետաքննությունը:

Kaverzin v. Ukraine - 23893/03

ԹԻՎ 1 ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅԱՆ 1-ին ՀՈՂՎԱԾ

Պոզիտիվ պարտավորություններ

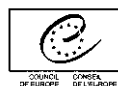
Ուժեղ անձրևից հետո առաջացած ջրհեղեղից սեփականությանը պատճառված վնաս՝ անընդունելի

Hadzhiyska v. Bulgaria (dec.) - 20701/09

Գույքը

Գումարի վերադարձ, որը առանց որևէ թույլտվության դեպոզիտացվել է Մոզամբիկի անկախության առթիվ պորտուգալական հյուպատոսարանում ինֆլացիայի կամ դրամի արժեզրկման պատճառով՝ խախտում չէ:

Flores Cardoso v. Portugal - 2489/09

ԹԻՎ 1 ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅԱՆ 3-ՐԴ ՀՈԴՎԱԾ

Քվեարկություն

Բանտարկյալների ընտրելու իրավունքի արգելում, որը ազատագրկման արդյունք է՝ *խախտում չկա*

Scoppola v. Italy (no. 3) [ՄՊ] - 126/05

ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՆՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Եվրոպական նախադեպի մասին ձեռնարկ, որտեղ քննարկվում են ապաստանի, գաղթի և սահմանի վերահսկման վերաբերյալ գործեր

ՄԻՀՀ նախագիծ «Կոնվենցիայի չափանիշները մոտեցնել տանը. համապատասխան լեզուներով ՄԻԵԴ կարևոր նախադեպի թարգմանություն և տարածում»

ՀՈԴՎԱԾ 2

**Դրական պարտավորություններ
Կյանքի իրավունք
Ուժի գործադրում
Արդյունավետ դատաքննություն**

2004 թվականին Բեսլանում անձանց գերի վերցնելու ժամանակ Պետության կողմից անձանց կյանքի պաշտպանության դրական պարտավորության ենթադրյալ խախտում՝ գործի վերաբերյալ հաղորդումն ուղարկված է

Tagayeva and Others v. Russia

Գանգատ թիվ 26562/07 և այլն
[Բաժանմունք I]

Գործը վերաբերում է Հյուսիսային Օսեթիայում /Ռուսաստան/ մի դպրոցում տեղի ունեցած ահաբեկչական գործողության մասին, որտեղ գերի էր վերցվել 334 քաղաքացի, որոնցից 186-ը երեխաներ էին: 2004թ.-ի սեպտեմբերի 1-ին, ժամը 9-ից քիչ անց, մի խումբ զինված ահաբեկիչներ մտել են դպրոցի բակ, որտեղ այդ պահին տեղի է ունեցել ուսումնական նոր տարվա սկիզբը նշելու ավանդական արարողությունը: Նրանք 1100 մարդու ստիպել են մտնել դպրոցի շենք, որում տեղադրված են եղել մեծ քանակով պայթուցիկներ: Նույն օրը, մոտավորապես տասնվեց պատանդ վերցված անձ սպանվել է: Սեպտեմբերի 3-ին երեք պայթուցիկների պայթյունից ավիրվել է դպրոցի շենքը՝ թողնելով բազմաթիվ զոհեր: Պայթյունների բնույթը և ծագումը վիճարկվել են: Ժամանակին քննիչների կողմից արված մի շարք ուսումնասիրություններ ցույց են տվել, որ այդ ամենը ահաբեկիչների կողմից տեղադրված պայթուցիկների հետևանքով է եղել: Դիմումատուները իրենց հերթին հենվել

են Հյուսիսային Օսեթիայի Պառլամենտի կողմից և Պետդոմայի պատգամավոր Մ. Սալիեվի պատվիրած հաշվետվության տվյալների վրա, ըստ որոնց առաջին երկու պայթյունները իրականացվել են արտաքին այլ աղբյուրների կողմից:

Եվրոպական դատարան ներկայացրած գանգատում դիմումատուները մասնավորապես ենթադրել են, որ դպրոցում սպանվածների մահվան պատճառները իշխանական ուժերի ոչ ճիշտ տեղաբաշխումը, ահաբեկիչների հետ գերիներին առանց բռնության ազատ արձակման համար չբանակցելը, տուժողներին համապատասխան օգնության տրամադրման ծրագիր չունենալը, հրդեհում մարդկային զոհերից խուսափելու համար բավարար միջոցներ չտրամադրելն է եղել: Նրանք բողոքել են նաև փաստերի ոչ արդյունավետ քննության դեմ:

Հաղորդումը Կոնվենցիայի 2-րդ, 3-րդ, 6-րդ, 8-րդ, 10-րդ և 13-րդ հոդվածների ներքո է:

Ուժի գործադրումը

Զինակոչիկը սպանվել է կրակոցից՝ կարգապահական իրավախախտման համար նշանակված կալանաքից փախուստի փորձ անելիս՝ խախտում

Putintseva v. Russia

Գանգատ թիվ 33498/04
Վճիռ 10.5.2012 [I բաժանմունք]

Փաստերը: Դիմումատուի որդուն կրակել և սպանել էին փախուստի փորձի ժամանակ, երբ նրան ուղեկցում էին կալանավայր պարտադիր զինվորական ծառայության ժամանակ առանց թույլտվության

բացակայելու համար նշանակված տասնօրյա կարգապահական պատիժը կրելու համար: Նրան սպանած սերժանտին, ում հետ դիմումատուի որդին դեպքից քիչ առաջ վեճ էր ունեցել, ոչ մի մեղադրանք չէր ներկայացվել այն հիմքով, որ նա հետևել էր հրազենի օգտագործումը կարգավորող կանոններին՝ կալանավորվածի փախուստը կանխելու նպատակով:

Օրենքը: 2-րդ հոդված:

(ա) *Նյութաիրավական կողմը* - Ներպետական իշխանությունների կողմից ձեռք բերված փաստերը չէին ներառել փախչող զինվորի դեմ ուժի կիրառման համար հանգամանքները սահմանող օրենսդրության սահմանափակումների գնահատումը: Հարցը, թե արդյոք փաստերի ուսումնասիրության հետևանքով հաստատվել էր 2-րդ հոդվածի խախտում տարբերվում էր այն հարցից, թե արդյոք սերժանտը ենթակա էր քրեական պատասխանատվությանը: Ներպետական իշխանությունների կողմից կիրառված չափորոշիչը եղել այն, թե արդյոք մահացու ուժի կիրառումը օրինական էր, կժծտի այն, թե արդյոք դա «խիստ անհրաժեշտ էր» 2Տ2 հոդվածի ներքո: Փախուստի դիմած անձիո կրակելը ներպետական համապատասխան օրենքի ներքո օրինական էր, նույնիսկ մանր կարգապահական իրավախախտման համար դատապարտվածին, ով ի պատասխան բանավոր նախազգուշացմանը կամ օդ. նախազգուշացնող կրակոցի արձակմանը անմիջապես չէր հանձնվել: Նման օրենսդրական սահմանափակումը հիմնովին չէր համապատասխանում պահանջներին և նվազեցրել էր կյանքի իրավունքի «օրենքով» պաշտպանության աստիճանը, քանի որ այն համաչափության պահանջին տեղ չի տալիս և

չի պարունակում որևէ այլ երաշխիքներ կամայական կյանքից զրկելու համար: Հետևաբար, պատասխանող պետության կողմից ընդհանուր բնույթի ձախողում էր այն, որ 2-րդ հոդվածի ներքո նա չէր կատարել իր պարտավորությունը, որը կայանում էր կյանքի իրավունքի պաշտպանման մեջ՝ համապատասխան օրենսդրական և վարչական սահմանափակումներ նախատեսելով փախուստի դիմած զինվորների դեմ զինվորական ժամապահերի կողմից ուժի և հրազենի կիրառման վերաբերյալ:

Ինչ վերաբերում է ուժի իրական կիրառմանը և դեպքին նախորդող իշխանությունների վարքագծին, դիմումատուի որդին զինված չէր և նրա ուղեկցորդներին կամ երրորդ անձանց համար վտանգ չէր ներկայացնում: Այս հանգամանքներում ցանկացած հնարավոր մահացու ուժի կիրառման դիմելը արգելված են 2-րդ հոդվածով՝ անկախ վտանգից, որ նա կարող էր փախչել: Դեռ ավելին, պարզվեց, որ առկա էին նրա փախուստը կանխելու այլ միջոցներ: Նրա վարքագիծը, հավանաբար, կանխատեսելի էր, քանի որ նրան հեշտությամբ էին վնասագործել նախորդ պատահարի ծամանակ, և հրամանատարները տեղյակ էին, որ նա հոգեբանական խնդիրներ ուներ իր կյանքը բանակում կարգավորելու հարցում և հավանական է, որ նա կփորձի դիմել փախուստի: Սակայն բացակայում էր որևէ նշան, որ նրա ուղղությամբ կրակած սերժանտը ստացել էր նման հանգամանքներում անհրաժեշտ ուժի չափի մասին հստակ կարգադրություններ կամ ղեկավարվել էր կյանքի կորստի վտանգը նվազագույնի հասցնելու մասին կարգադրություններով: Հարց էր

առաջացնում այն, որ նույն սերժանտին, ում հետ դիմումատուի որդին կռվել էր կրակոցից քիչ առաջ, հանձնարարվել էր նրան ուղեկցել: Ուղեկցումն անկազմակերպ էր, և նրան ուղեկցելու մասին սերժանտին հրահանգելու վերաբերյալ հրամանատարի որոշումը ուշադրության անհրաժեշտ աստիճանի չէր: Այսպիսով, իշխանությունները նվազագույն աստիճանի չէին հասցրել մահացու ուժի հնարավոր օգնության դիմելը և դիմումատուի որդու կյանքին սպառնացող ցանկացած վտանգը:

Ընդհանուր առմամբ, ուժի կիրառման վերաբերյալ համապատասխան օրենսդրության սահմանափակումը հիմնովին անբարար էր և դիմումատուի որդին սպանվել էր այն հանգամանքներում, որում նրա փախուստը կանխելու համար հրազենի օգտագործումը անհամատեղելի էր 2-րդ հոդվածի հետ:

Եզրակացություն՝ խախտում (միաձայն):

(բ) *Դատավարական կողմը* - Հետաքննությունը անկախ էր և կատարվել էր բավարար արագությամբ:

Եզրակացություն՝ խախտում (միաձայն):

41-րդ հոդված: 45,000 եվրո որպես ոչ նյութական վնասի փոխհատուցում:

ՀՈԴՎԱԾ 3

**Անմարդկային վերաբերմունք
Նվաստացնող վերաբերմունք
Բանտարկյալին ինը ժամ շարունակ
զսպվածության մահճակալին գամելը՝
խախտում**

Julin v. Estonia

Գանգատ թիվ 16563/08 և այլ
Վճիռ 29.5.2012 [I Բաժանմունք]

Փաստերը: Դատապարտված բանտարկյալ դիմումատուին մոտ ինը ժամով գամել են զսպվածության մահճակալին բանտի սպաների հետ միջադեպից հետո, որտեղ նա ենթադրաբար դարձել էր ագրեսիվ այն բանից հետո, երբ նրան արգելել էին ծխախոտ տանել պատժախուց: Միջադեպի մասին արձանագրության մեջ ամրագրվել է, որ նա սպառնացել է, հայիոյել, հեռավորությունից խփել դռանը, հարվածել է բանտի սպայի ձեռքին և հրաժարվել ենթարկվել օրինական հրամաններին: Իր վիճակը յուրաքանչյուր ժամ վերահսկվել է՝ իր պահվածքի հիման վրա իր շարունակական զսպվածության նշանակման անհրաժեշտությունից ելնելով:

Օրենքը: 3-րդ հոդված (զսպվածության մահճակալին գամելը): Քանի դեռ զսպվածության մահճակալի մեջ տեղադրումը անպայման չէ, որ բարձրացնի 3-րդ հոդվածի ներքո խնդիր, սակայն դրա հետևանքով վատ վերաբերմունքի վտանգի առաջ գալու տեսանկյունից, դրա կիրառումը պետք է մանրակրկիտ քննվեր Դատարանի կողմից և՛ դրա օրինականության, և՛ հիմնավորվածության ու կիրառման մեթոդի առումով:

Ինչ վերաբերում է այդպիսի սահմանափակող միջոցների կիրառման օրինականությանը, հիմնավորվածությանը, պայմաններին և ընթացակարգին, ապա դրանք պետք է սահմանվեն առավելագույն ճշգրտությամբ: Ներպետական կանոնները, սակայն, բավականին մակերեսային և ընդհանուր են

եղել, և, ինչպես վերջերս Էստոնիայի Գերագույն դատարանն էր գտել, նաև մանրամասների պակաս է եղել: Այնուամենայնիվ, դիմումատուի գործով իշխանությունների գործելակերպը գործնականում տվել է նրան որոշ լրացուցիչ երաշխիքներ՝ նրա վիճակը ժամը մեկ վերահսկվել է, և նրան երկու անգամ այցելել է բժշկական անձնակազմը, որի դիտարկումները արձանագրվել են զեկույցում: Ինչ վերաբերում է միջոցի կիրառման ձևին և հիմնավորվածությանը, Դատարանը նշել է, որ բժշկական ստուգումներ իրականացվել են միայն ազատագրված սկզբում և վերջում՝ դրանց միջև ութ ժամյա ընդմիջումով, որի ժամանակ դիմումատուին որևէ բժշկական անձնակազմ չի այցելել: Դատարանը կրկնել է, որ զսպումը երբևէ չպետք է օգտագործվի որպես պատժամիջոց, այլ պետք է օգտագործվի միայն ինքն իրեն վնաս պատճառելու, կամ մյուսներին կամ բանտի անվտանգությանը լուրջ վտանգ սպառնալուց խուսափելու համար կիրառվող միջոց: Քանի որ դիմումատուի պահվածքը եղել է ագրեսիվ և անհանգստացնող, կասկածելի էր, որ իր բանտախցում միակը լինելով հանդերձ նա ներկայացրել է բավարար վտանգ իր կամ մյուսների համար՝ այսպիսի խիստ միջոցառումները արդարացնելու համար, և չի եղել որևէ նշում այն մասին, որ իշխանությունները դիտարկել են այլընտրանքային միջոցների կիրառումը: Առավել կարևոր է, որ նույնիսկ եթե դիմումատուի ազատության սկզբնական սահմանափակումը արդարացված է եղել, Դատարանը չի համոզվել, որ իրավիճակի այդ լրջությունը պահպանվել է մոտ ինը ժամ: Զսպվածության մահճակալի մեջ գամելը առանց բժշկական հիմնավոր պատճառների,

որոնք ցույց չէին տրվել, հազվադեպ կպահանջվեր ավելի քան մի քանի ժամ: Այնուամենայնիվ, վեց ժամյա գամելուց (և նորից յոթ ժամյա) հետո, իշխանությունները որոշել են շարունակել զսպվածությունը այն հիմքով, որ դիմումատուի «պահվածքը» «աննորմալ» է եղել, չնայած և նա «լուռ» է եղել: Այս պատճառները ամբողջովին անբավարար էին այսպիսի երկար ժամանակով զսպվածության միջոցը երկարաձգելու համար: Տևական անշարժ դիրքում պահելու հետևանքով առաջացրած տառապանքը և ֆիզիկական անհարմարությունը դիմումատուին պատճառել է 3-րդ հոդվածով երաշխավորված իրավունքների անհամապատասխան վատ և նվաստացուցիչ վերաբերմունք:

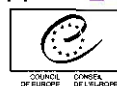
Եզրակացություն՝ խախտում(միաձայն):

Դատարանը վեց ձայնը մեկի դեմ հարաբերակցությամբ նաև գտել է, որ տեղի չի ունեցել 3-րդ հոդվածի խախտում մեկուսացման միջադեպից հետո ուժի և ձեռնաշղթաների կիրառմամբ և, միաձայն, 3-րդ հոդվածի խախտում՝ վատ վերաբերմունքի մասին դիմումատու պնդումների առթիվ հետաքննության արդյունավետության վերաբերյալ: Այնուհետև, Դատարանը միաձայն հաստատել է դատարանի մատչելիության իրավունքի խախտման առթիվ իր ներկայացված երկու գանգատներից մեկի խախտում (6-րդ հոդվածի 1-ին մաս):

Հոդված 41՝ 10,000 եվրո որպես ոչ նյութական վնասի փոխհատուցում:

Վտարում

Ապաստան տրամադրելու վերաբերյալ մերժումը իրանական ընդդիմադիրներին/այլախոհներին, ով

Իրանի ռեժիմի դեմ ակտիվորեն և բացահայտորեն քարոզարշավ են անցկացրել պատասխանող պետություն իրենց ժամանումից հետո՝ վերադառնալով կառաջացներ խախտում

S.F. and Others v. Sweden

Գանգատ թիվ 52077/10

Վճիռ 15.5.2012 [V բաժանմունք]

Փաստերը: 2007թ-ին առաջին երկու դիմումատուները՝ քրդական և պարսկական ծագում ունեցող ամուսնացած զույգը, իրենց հայրենի Իրանը լքելուց հետո ապաստան են խնդրել Շվեդիայում: Նրանք հայտարարել են, որ իրենց քաղաքական գործունեությունը և Իրանական ռեժիմի ընդդիմություն հանդիսանալը նշանակում է, որ եթե իրենք վերադառնան Իրան, իրենց կյանքը վտանգի տակ կլինի: Առաջին դիմումատուն քրդերի օգտին էր քարոզարշավ անցկացրել և 2003թ-ին Իրանում մի ամիս բանտում էր անցկացրել իր գործունեության համար: Իրենց ժամանումից ի վեր, առաջին և երկրորդ դիմումատուները քաղաքականորեն ակտիվ են եղել՝ ներկայանալով Իրանական Բուրդիստանի Ժողովրդավարական Կուսակցության (ԻԲԺԿ) նիստերին և մասնակցելով Իրանում արգելված արբանյակային ալիքներով հեռարձակվող լրատվական հաղորդումներին: Երկրորդ դիմումատուն քրդական հեռուստաալիքի համար էր աշխատում, որը քննադատորեն էր վերաբերվել Իրանական ռեժիմին: Իրենց ապաստան ստանալու վերաբերյալ պահանջները մերժվել են շվեդական միգրացիայի վարչության և դատարանների կողմից, որոնք գտել են, որ մինչդեռ նրանց պատմությունը հավանական էր թվացել,

սակայն քիչ հավանական է, որ Իրանական իշխանությունները կհետապնդեին նրանց՝ հաշվի առնելով իրենց ցածր դասակարգումը որպես քրդերի իրավունքների ակտիվիստներ:

Օրենքը: 3-րդ հոդված: Իրանում մարդու իրավունքների իրավական կարգավիճակը լուրջ անհանգստություն է առաջացրել: Մի շարք միջազգային աղբյուրներից ստացված տեղեկության համաձայն, որ Իրանական իշխանությունները հաճախ կալանավորել են և վատ վերաբերմունքի են ենթարկել անձանց, ովքեր խաղաղ մասնակցել են երկրում անցկացվող ընդդիմության կամ մարդու իրավունքների վերաբերող միջոցառումներին՝ ցանկացածը, ով ցույցին մասնակցել է կամ որևէ կերպ ընդդիմացել է ռեժիմին, կալանավորվելու և վատ վերաբերվելու կամ խոշտանգվելու վտանգի տակ է եղել: Սակայն, Իրանում մարդու իրավունքների լուրջ խախտումների մասին զեկույցները այնպիսի բնույթի չէին, որպեսզի հիմնավորվեր, որ այնտեղ կարող է խախտվել Կոնվենցիան, եթե դիմումատուներին վտարեն Իրան:

Անդրադառնալով դիմումատուների անձնական վիճակին Դատարանը նշել է, որ Իրանում առաջին դիմումատուն ԻԲԺԿ-ի սատարողն է եղել միայն քաղաքական թույլ ազդեցությամբ և որ զգալի ժամանակ է անցել իր 2003-ի կալանքից հետո: Նա հնարավորություն ունեցել է բանտում նստելուց հետո աշխատել և բնականոն կյանքով ապրել, և չի եղել որևէ հետագա հսկողություն Իրանական իշխանությունների կողմից: Այս հանգամանքները բավարար չեն եղել եզրակացնելու, որ դիմումատուները արգելված վերաբերմունքի վտանգի տակ կլինեին վտարման դեպքում: Սակայն,

դիմումատուները ներգրավված են եղել մեծ և անկեղծ քաղաքական և մարդու իրավունքների վերաբերող գործունեության և դեպքերի մեջ Շվեդիայից իրենց ժամանումից հետո՝ հայտնվելով մի քանի համացանցային կայքերում և հեռուստահաղորդումներում և գլխավոր դեր խաղալով Իրանում բարձրացող մարդու իրավունքներին վերաբերող հարցերում և քննադատելով ռեժիմը: Երկրորդ դիմումատուն քուրդ բանտարկյալների անունից և Իրանում մարդու իրավունքների պաշտպանության վերաբերյալ քարոզարշավ անցկացնող եվրոպական հանձնաժողովի միջազգային ներկայացուցիչն է եղել: Այս գործունեությունը դիմումատուներին վտանգի տակ է դրել, քանի որ Դատարանի տրամադրության տակ գտնվող տեղեկատվությունը հաստատել է այն, որ իրանական իշխանությունները վերահսկել են համացանցային հաղորդակցությունը և ռեժիմի քննադատումները Իրանում և Իրանից դուրս և զննել են վերադարձող քաղաքացիներին: Այս համատեքստում, 2003թ-ին առաջին դիմումատուի ձերբակալումը և նրա կենսագրությունը, որպես երաժիշտ և հայտնի մարզիկ նույնպես մեծացրել է իրեն ճանաչելու վտանգը: Ի լրումն՝ դիմումատուները ենթադրաբար ապօրինի են լքել Իրանը և չեն ունեցել ելքի օրինական փաստաթղթեր: Ի վերջո, այն փաստը, որ դիմումատուները ունեցել են քրդական և պարսկական արմատներ, սոցիալապես ակտիվ են եղել և կիրթ, նույնպես հնարավոր վտանգի գործոններ են հանդիսացել: Այսպիսով առկա են եղել լուրջ հիմքեր կարծելու, որ դիմումատուները վատ վերաբերմունքի իրական վտանգի կարող էին ենթարկվել, եթե նրանց վտարեին Իրան:

Եզրակացություն՝ վտարումը խախտում կառաջացներ (միաձայն):

ՀՈԴՎԱԾ 6

Հոդված 6§1 (քաղաքացիական)

Արդար դատաքննություն

Բարձր դատարանի կողմից կարճ ժամանակահատվածում վերջնական վճիռ ընդունումը մինչև նախադեպային իրավունքում հակասության հարցի լուծումը՝ չկա խախտում

Albu and Others v. Romania

Գանգալ 34796/09

Վերջնական վճիռ 10.5.2012 [III Բաժանմունք]

Փաստերը:

Դիմումատուները քաղաքացիական ծառայողներ են: Նրանք նպաստի վճարման վարույթ էին հարուցել իրենց գործատուի դեմ, սակայն նրանց բողոքները մերժվել են: Նրանց գործով վերջնական վճիռը կայացվել էր վերաքննիչ դատարանի կողմից 2009թ. հունվարին: 2008 թվականից ի վեր բազմաթիվ մարդկանց շահերին վնասող՝ իրար հակասող որոշումներ են ընդունվել ներպետական դատարանների կողմից խնդրո առարկա հանդիսացող նպաստների վճարման առնչությամբ: 2009թ. սեպտեմբերին, գլխավոր դատախազի դիմումով Վճռաբեկ և Արդարադատության Բարձր Դատարանը սահմանել են պարտադիր ղեկավար ցուցումներ խնդրո առարկա իրավական դրույթների միատեսակ մեկնաբանության համար:

Օրենքը: Հոդված 6: Դիմումատուները ունեցել են մրցակցային դատավարություն և

կարողացել են ներկայացնել ապացույցներ և ազատորեն ձևակերպել իրենց գործը: Նրանց փաստարկները պատշաճ կերպով քննվել են ներպետական դատարանների կողմից: Համապատասխան օրենքի մասին դատարանների եզրահանգումներին և մեկնաբանություններին չի կարելի վերաբերել որպես ակնհայտորեն կամայական կամ անհիմն: Բացի այդ, Քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքում ամրագրված ընթացակարգը նախատեսված էր դատարանի իրար հակասող որոշումները լուծելու, այլ ոչ թե խոչնդողտելու համար, և այն ապացուցել է իր արդյունավետությունը, քանի որ այն համեմատաբար արագ ամրագրվել էր Գլխավոր դատախազի կողմից իր միջնորդության մեջ և վերջ էր դրել նախադեպային իրավունքի միջև անհամապատասխանությանը բավականին կարճ ժամկետում: Մինչդեռ Վճռաբեկ և Արդարադատության Բարձր Դատարանի առջև բերված դիմումատուների բողոքները մերժող վճռով այն կարող էր տալ խնդրո առարկա իրավական տեքստերի միատեսակ մեկնաբանություն, դիմումատուների գործով ներպետական դատարանների կողմից ընդունված մոտեցումը նման էր Բարձր Դատարանի կողմից որդեգրած մոտեցմանը: Այսպիսով, չնայած վիճարկվող դատավճիռը կայացվել էր այն ժամանակ, երբ հակասությունը դեռևս առկա էր, այնուամենայնիվ իրավական որոշակիության սկզբունքի խախտում առկա չէր:

Եզրակացություն՝ չկա խախտում (միաձայն):

Հոդված 6 § 1 (քրեական)

**Դատավարության կողմերի
իրավահավասարությունը**

**Դատական նիստերի դահլիճում հանրային
դատախազի ավելի բարձր դիրքը՝
անընդունելի**

Diriuz v. Turkey

Գանգատ թիվ 38560/04

Վճիռ 31.5.2012 [II Բաժանմունք]

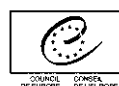
Փաստերը: 2003 թվականին դիմումատուն դատապարտվել է ազատազրկման սպանության, սպանության փորձի և հրազենով վնաս պատճառելու համար: Եվրոպական դատարանի առջև դիմումատուն բողոք է ներկայացրել առ այն, որ կողմերի իրավահավասարության սկզբունքը խախտվել է, քանի որ դատախազը կանգնած է եղել բարձրացված հարթակի վրա, մինչդեռ նա և իր փաստաբանը, կանոնին համաձայն, դատարանի դահլիճում տեղակայված էին ավելի ցածր աստիճանին: Նա նշել է նաև, որ դատախազը մտել է դատական դահլիճ դատավորների հետ միևնույն ժամանակ և միևնույն դռնով, մինչդեռ նա և իր փաստաբանը ստիպված էին հասարակական մուտքից օգտվել:

Օրենքը: 6§1: Գանգատի առարկա հանդիսացող փաստը բավարար չէ կողմերի իրավահավասարության սկզբունքը խախտելու համար, քանզի չնայած, որ արտոնյալ «ֆիզիկական» դրությունը տրամադրվել էր դատախազին, սակայն դիմումատուն իր շահերի պաշտպանության առումով չի դրվել անբարենպաստ դրության մեջ:

Եզրակացություն՝

(ակնհայտորեն անհիմն)

անընդունելի

Դատարանը նաև միաձայն հաստատել է, որ տեղի չի ունեցել 6 §§ 1 and 3 (գ) հոդվածի խախտում՝ կապված դիմումատուի այն պնդման հետ, որ նրան չի տրամադրվել փաստաբանի օգնություն ոստիկանատանը կալանքի տակ գտվելու ժամանակ:

Ողջամիտ ժամկետ

Դիմումատուի առողջական վիճակի պատճառով մոտ քսանհինգ տարի տևող քրեական վարույթ՝ անընդունելի

Krakolinig v. Austria

Գանգատ թիվ 33992/07

Որոշում 10.5.2012 [I բաժանմունք]

Փաստերը: 1985 թվականին դիմումատուին մեղադրել են յուրացման մեջ: Գործի քննությունը նշանակված էր տարածքային դատարանի կողմից 1986 թվականի ամռանը, սակայն դրա սկսվելուց մեկ օր առաջ դիմումատուն սրտի կաթված է ունեցել և չի կարողացել ներկայանալ: Այնուհետև, հիմնվելով մասնագիտական բժշկական եզրակացության վրա, դիմումատուի խնդրանքով գործը մի քանի անգամ հետաձգվել էր: 2007թ. մարտին դիմումատուն խնդրել է, որ վարույթը դադարեցվի, որովհետև նա գտել է, որ այդ վիճակով դրա հետագա ընթացքը կխախտի Կոնվենցիան: Ներպետական դատարանները մերժել էին իր խնդրանքը, և վարույթը մինչ օրս ընթացքի մեջ է: Այլ հանցագործությունների կատարման հետևանքով դիմումատուն դատապարտվել է տարատեսակ ներպետական դատարանների կողմից տարբեր վարույթների շրջանակներում 2000, 2006 և 2009 թվականներին: Եվրոպական դատարանին ուղղված գանգատի մեջ դիմումատուն

գանգատվել է յուրացման առնչությամբ վարույթի տևողությունից:

Օրենքը: 6§1: Չէր բացառվում, որ դիմումատուի գործով դիմումի առարկան որոշ բարդություններ ունի, քանի որ այն առնչվել է ծառայողական հանցագործությանը, սակայն միայն այդ տարրը չէր կարող բացատրել խնդրո առարկա վարույթի բացառիկ երկար ձգվելու հանգամանքը: Բացի այդ, միայն ավստրիական իշխանությունների վրա պատասխանատվությունը չէր կարող դրվել: Չկա որևէ նշում այն մասին, որ նրանք նպաստել են այդ հետաձգումներին. մասնավորապես, տարածքային դատարանը բազմիցս փորձել է անցկացնել դատական նիստը և հաճախակի ընդմիջումների ժամանակ բժշկական մասնագետների քննությանն է հանձնել դիմումատուի դատական նիստին մասնակցելու պիտանելիության հարցը: Հաճախակի կրկնվող հետաձգումները հանդիսացել են դիմումատուի վատ առողջական վիճակի պատճառ: Նա չի կարող պատասխանատվություն կրել դրա համար, քանի որ այդ հարցը իր հսկողությունից դուրս էր գտնվում, մինչդեռ դա, անկասկած, հանդիսացել է վարույթի ձգձգման օբյեկտիվ պատճառ: Համապատասխանաբար, ձգձգումները չէին կարող վերագրվել ներպետական դատարաններին: Այնուհետև, Դատարանը գտել է, որ 6-րդ հոդվածը չի սահմանում քրեական վարույթի կարճման իրավունք մեղադրյալի առողջական վիճակի հիմքով, մասնավորապես այն ժամանակ, երբ, ինչպես դիմումատուի գործով, եղել է նշում առ այն, որ շահագրգիռ անձը իր առողջական վիճակի պատճառով ամբողջությամբ չի

խոչընդոտվել դատական նիստին, որպես այդպիսին, մասնակցելուց:

Եզրակացություն՝ անընդունելի (ակնհայտորեն անհիմն):

ՀՈԴՎԱԾ 8

**Դրական պարտավորություններ
Ընտանեկան կյանքը հարգելու իրավունք
Առևանգված երեխայի կենսաբանական հոր
խնամակալությունը նշանակող դատարանի
հրամանը կատարելու ներպետական
իշխանությունների անփութությունը՝
խախտում**

Santos Nunes v. Portugal

Գանգատ թիվ 61173/08
Վճիռ 22.5.2012 [II բաժանմունք]

Փաստերը: Դիմումատուն ունեցել է ոչ պաշտոնական կապ բրազիլիացու հետ, ով 2002թ.-ին դուստր է ունեցել: Գենետիկական տեստից հետո, 2003 թ.-ին, դիմումատուն ճանաչել է հայրությունը և դիմել է իշխանություններին՝ երեխայի հանդեպ խնամակալության հաստատման համար: Վարույթի ընթացքում հայտնի է դարձել, որ երեխայի մայրը հանձնել է նրան պորտուգալական զույգի խնամակալությանը: Հարցաքննության ընթացքում այդ զույգը (այրն. և տկն. Գ.) բացատրել են, որ երեխային պահելու ինտենսիվություն չունենալու պատճառով նրան՝ իրենց խնամքին հանձնելու ժամանակ մայրը ստորագրել է համաձայնությունը հավաստող փաստաթուղթ: Քանի որ նրանք չէին կարող անձամբ երեխա ունենալ, նրանք դիմել էին այդ երեխային որդեգրելու համար: 2004թ. հուլիսին դատարանը հաստատել է

դիմումատուի խնամակալությունը նրա դստեր հանդեպ: Դատարանը պարզաբանել է, որ չնայած այրն. և տկ. Գ. ֆինանսական ավելի լավ կարգավիճակում էին, քան դիմումատուն, սակայն երեխային վերցնելու ժամանակ նրանք դրսևորել էին գործող օրենքների և ընթացակարգի հանդեպ կատարյալ անլուրջ վերաբերմունք: Հետագայում դիմումատուն դիմել է դատարան այն որոշման կատարումն ապահովելու համար՝ պնդելով, որ այրն. և տկն. Գ. Հրաժարվում էին երեխային հանձնել: 2006 թվականին, երբ երեխայի գտնվելու վայրը հաստատելու բոլոր ջանքերը ձախողվել էին, դատարանը որոշել է առաջնահերթություն տալ գործին և այրն. Գ.-ն մնացել է խնամակալ: Այնուհետև տկն. Գ.-ն բողոքարկել է հիվանդանոցում երեխային հետազոտելու մասին դատարանի որոշումը: Այդ քննությունից հետո, 2007 թվականին հորը խնամակալ սահմանող վճիռ կատարման համար դատարանը նշանակել է ժամանակավոր շրջան: Աղջիկը մնացել էր այրն. և տկն. Գ.-ների հետ, սակայն դիմումատուն կարող էր այցելել նրան: 2008թ. դեկտեմբերին նա հանձնվել է իր հորը: Աղջկան հարցաքննելուց հետո՝ 2009թ. հունվարին, դատավորը հայտարարել է ժամանակավոր շրջանի ավարտի մասին և որոշել, որ աղջիկը այդ ժամանակից ի վեր պետք է ապրի դիմումատուի հետ: Հետագայում այրն. և տկն. Գ.-ների մոտ գնալու իրավունք է շնորհվել: Նրանք մեղադրվել և մեղավոր են ճանաչվել երեխայի առևանգման մեջ, նրանց հանդեպ կիրառվել է երկու տարվա պայմանական պատիժ և իրենց կողմից դիմումատուի վնասների հատուցման հրաման է արձակվել:

Օրենքը: 8-րդ հոդված: Անհրաժեշտ է եղել չորս տարի և հինգ ամիս դիմումատուի խնամակալությունը իր դստեր հանդեպ շնորհող որոշման կատարման համար: Ընթացակարգը առանձնահատուկ էր, քանի որ պրն. և տկն. Գ-ների չէին համագործակցում, նաև արհամարհում էին դատարանի և ոստիկանության կողմից ներկայացվող ծանուցագրերը: Գործը չի համարվել հրատապ մինչև 2006թ., չնայած, որ դիմումատուն 2004թ. հուլիսին տեղյակ էր պահել իշխանությունների հետ զույգի կողմից չհամագործակցելու մասին: Դատարանը անակնկալի էր եկել ոստիկանության կողմից երեխային գտնելու ձախողման հանգամանքից: Քանի դեռ պրն. Գ-ն հանդիսացել է խնամակալ, տկն. Գ-ն չի ներկայացրել երեխային իշխանություններին: Դա առանձնահատկություններով գործ էր՝ մամուլի մոտ հետաքրքրություն առաջացնելու և անսովոր իրադրության պատճառով, որն անցել է կենսաբանական ծնողների միջև, կամ վերջիններից և պետության միջև հասարակ վեճի սահմանները, քանի որ ներգրավված են եղել երրորդ անձիք ևս: Այնուամենայնիվ, դա չի արդարացրել իշխանությունների կողմից 8-րդ հոդվածով նախատեսված իրենց դրական պարտավորությունների չկատարումը: Ճիշտ է, չնայած տարատեսակ բարդությունների, 2007 թվականից ի վեր ներպետական դատարանները իրենց իրավասության սահմաններում դրսևորել են առավելագույն ուշադրություն երեխայի բարեկեցությունն ապահովելու համար: Այնուամենայնիվ, պորտուգալական իշխանությունները չեն կարողացել ողջամիտ և արդյունավետ միջոցներ ձեռնարկել դիմումատուի իրավունքների պաշտպանության համար,

ինչով իսկ խախտել են իր ընտանեկան կյանքը հարգելու իրավունքը:

Եզրակացություն՝ խախտում(միաձայն):

41-րդ հոդված՝ 15,000 եվրո որպես ոչ-նյութական վնասի փոխհատուցում:

Անձնական կյանքը հարգելու իրավունքը
Կաթոլիկ կրոնի և էթիկայի ուսուցչի պայմանագիրը նորից կնքելու մերժումը նրա կողմից «ամուսնացած հոգևորական» լինելու հանգամանքը հրապարակայնորեն բացահայտելուց հետո՝ խախտում չկա:

Fernandez Martinez v. Spain

Գանգատ թիվ 56030/07

Վճիռ 15.5.2012 [III Բաժանմունք]

Փաստերը: Դիմումատուն աշխարհիկ կաթոլիկ հոգևորական էր: 1984թ. նա դիմել է Վատիկան ամուսնությունից ձեռնպահ մնալու պահանջի մեղմացման համար: Հաջորդ տարի նա ամուսնացել է, և իր կնոջ հետ նրանք ունեցել են հինգ երեխա: 1991թ. ի վեր նա աշխատել է պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատությունում որպես կրոնի և էթիկայի ուսուցիչ, իսկ իր աշխատանքային պայմանագիրը ամեն տարի թարմացվել է եպիսկոպոսի կարծիքի հիման վրա, որը պարտադիր էր Կրթության նախարարության համար: 1996թ. դիմումատուն հաճախել է «Ամուսնությունից ձեռնպահ մնալու կամավոր ընտրություն» հանդիպմանը: Մասնակիցները հայտնել են իրենց անհամաձայնությունը տարբեր առիթներով եկեղեցու դիրքորոշման հետ, ներառյալ հղիության արհեստական ընդհատումը, ամուսնալուծությունը, գրավչությունը և ծնելիության

վերահսկողությունը: Դիմումատուի և իր ընտանիքի լուսանկարով հոդված էր տպագրվել թերթում: Այդտեղ նշված էր դիմումատուի անունը և իր կողմից արված մեկնաբանությունները: 1997թ. դիմումատուի հանդեպ մեղմացվել էր ամուսնությունից ձեռնպահ մնալու պահանջը: Իր ուսուցման պահմանագիրը վերստին չէր կնքվել՝ հիմնվելով այն բանի վրա, որ նա խախտել է իր պարտավորությունը դասավանդել «առանց վեճի վտանգի առաջացման» իր՝ «ամուսնացած հոգևորականի» դիրքը հրապարակելով: Դիմումատուն բողոքարկել է այդ որոշումը ներպետական դատարաններում, սակայն՝ ապարդյուն: Սահմանադրական դատարանը, մասնավորապես, գտել է, որ թեմը տեղյակ է եղել նրա «ամուսնացած հոգևորական» դիրքի մասին, սակայն դադարեցրել է իր պայմանագիրը վերստին կնքելու գործընթացը հոդվածի մամուլում տպագրվելուց հետո, որն հրատարակվել է դիմումատուի նախաձեռնությամբ:

Օրենքը: Հոդված 8: Դիմումատուի պայմանագիրը նորից չկնքելու մասին որոշումը ազդել է մասնագիտական գործունեության ծավալման նրա ակնկալիքների վրա և ունեցել է անուղղակի ազդեցություն իր մասնավոր կյանքի իրավունքից օգտվելու վրա: Այդ իսկ պատճառով 8-րդ հոդվածը կիրառելի է: Համապատասխանաբար, հիմնական հարցն այն է, թե իր դրական պարտականությունների կատարման ընթացքում Պետությունից պահանջվել է արդյոք առավելություն տալ դիմումատուի մասնավոր կյանքը հարգելու իրավունքին Կաթոլիկ եկեղեցու կողմից իր պայմանագիրը նորից չկնքելու իրավունքի

հանդեպ: Հոգևորական հասարակությունը ավանդաբար և ընդհանրապես գոյություն է ունեցել որպես կազմակերպված կառույց, և երբ խնդրո առարկա է հանդիսանում նրանց կազմակերպվածությունը, Կոնվենցիայի 9-րդ հոդվածը պետք է դիտարկվի 11-րդ հոդվածի լույսի ներքո, որը պաշտպանում է մասնակցությունը միավորումների մեջ Պետության կողմից չհիմնավորված միջամտությունից:

Իսպանական օրենսդրության համաձայն կրոնական համայնքների ինքնավարության գաղափարը ուղեկցվում է Պետության կրոնական չեզոքության սկզբունքով, որը խոչընդոտում է Պետությանը հոգևորականների կողմից ամուսնությունից ձեռնպահ մնալու սկանդալային հարցերով դիրքորոշում հայտնել: Այնուամենայնիվ, չեզոքության այս պարտավորությունը սահմանափակված էր նրանով, որ եպիսկոպոսի որոշումը հանդիսացել էր դատական կարգով վերանայման առարկա: Եպիսկոպոսը չէր կարող ներկայացնել թեկնածուներ, ովքեր չունեին պաշտոնի համար անհրաժեշտ մասնագիտական որակավորում, ինչպես նաև պարտավոր էր հարգել հիմնարար իրավունքներն ու ազատությունները: Չնայած կրոնական կամ բարոյական չափանիշի սահմանմանը, որը ծառայել է որպես հիմնավորում թեկնածուների պայմանագրերը նորից չկնքելու համար, դա բացառապես կրոնական իշխանությունների իրավունքն էր, ներպետական դատարանները, այնուամենայնիվ, կարող էին կշռադատել հակասող հիմնարար իրավունքները, ինչպես նաև ունեին իրավասություն քննելու, թե արդյոք կոնկրետ թեկնածու չնշանակելու մասին որոշումը հիմնված է եղել բացառապես կրոնական ազատության կողմից

պաշտպանվող ասպեկտները հանդիսացող կրոնականից բացի որևէ այլ հիմքերի վրա: Դիմումատուն ունեցել է հնարավորություն գործը ներկայացնել համապատասխան դատարանի առջև: Քանի որ հիմքերը, որոնց հիման վրա նրա աշխատանքային պայմանագիրը նորից չէր կնքվել, բացառապես կրոնական բնույթ է ունեցել, Դատարանը սահմանափակվել է միայն երաշխավորելով, որ ո՛չ ներպետական համակարգի հիմնարար սկզբունքներին, և ո՛չ էլ դիմումատուի արժանապատվությանը վնաս չի հասցվել:

Սույն գործում, քննության առարկա հանդիսացող հոդվածի տպագրումը եպիսկոպոսին հանգեցրել է այն մտքին, որ անհրաժեշտ վստահություն ցուցաբերելու պարտավորությունը խախտվել է: Այս պարտավորությունը անհրաժեշտորեն առաջ էր բերել կոնկրետ բնութագրեր և մնացած ուսուցիչներից տարբերվող հատկություններ, որոնք ունեին կաթոլիկ կրոնի և բարոյագիտության

ուսուցիչները: Դիմումատուի հետ պայմանագիրը նորից չկնքելով հոգևոր իշխանությունները պարզապես կատարել են իրենց պարտականությունները եկեղեցական օրենքին և կրոնական ինքնավարության սկզբունքին համապատասխան: Իր

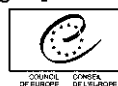
պայմանագիրը ստորագրելուց դիմումատուն տեղյակ էր կամ պետք է տեղյակ լիներ այդպիսի բնույթի պաշտոնի համար աշխատանքային հարաբերությունների առանձնահատկությունների մասին: Արդյունքում Դատարանը գտել է, որ դիմումատուն սահմանափակված է եղել հավատարմության պարտականությամբ, և այդ կապակցությամբ հանգել է նրան, որ նա չի լքել խնդրո առարկա հանդիսացող

հանդիպումը նույնիսկ այն բանից հետո, երբ նկատել է զանգվածային լրատվության ներկայացուցիչներին, և որ նա գտնվել է այն մարդկանց միջև, ովքեր բացահայտ կերպով արտահայտել են իրենց անհամաձայնությունը տարբեր հարցերով եկեղեցու քաղաքականության հանդեպ: Ավելին, համապատասխան դատարանները բավականին մանրակրկիտ ներկայացրել են մանրամասն պատճառաբանություն այն մասին, որ հավատարմության այդպիսի պարտականությունները ընդունելի էին և որ իրենց նպատակն էր պաշտպանել հանրության և դպրոցում սովորող աշակերտների ու ծնողների զգացմունքային խոցելիությունը:

Այնուհետև, գործողությունների ազատության և շրջահայաց լինելու պարտականությունը ամենից կարևոր էր, քանի որ դիմումատուի ուսուցման ուղղակի շահառուները անչափահաս երեխաներն էին, ովքեր էությամբ խոցելի և զգայուն էին: Ինչ վերաբերվում է Պետության հայեցողության շրջանակին՝ համապատասխան դատարանները տարատեսակ մասնավոր շահերի միջև հասել են արդարացի հավասարակշռության:

Եզրակացություն. չկա խախտում (վեց ծայնը՝ մեկի դեմ):

(St'u Lombardi Vallauri v. Italy ընդդեմ Իտալիայի, գանգատ թիվ 39128/05, 2009թ. հոկտեմբերի 20, Նախադեպային տեղեկատու թիվ 123. Obst v. Germany, գանգատ թիվ 425/03, և Schüth v. Germany, գանգատ թիվ 1620/03, 2010թ. սեպտեմբերի 23, Նախադեպային տեղեկատու թիվ 133, և Siebenhaar v. Germany, գանգատ թիվ 18136/02, 2011թ. փետրվարի 3):

Ոստիկանության՝ քաղաքի կենտրոնական թաղամասերում անձանց կանգնեցնելու և խուզարկելու լիազորությունները անվտանգության տեսանկյունից վտանգավոր, այն է՝ բռնության գործադրմամբ կատարվող հանցագործությունների տարածման հանգամանքից ելնելով՝ անընդունելի:

Colon v. the Netherlands

Գանգատ թիվ 49458/06

Որոշում 15.5.2012 [III բաժանմունք]

Փաստերը: Ի պատասխան քաղաքում բռնի հանցագործությունների թվի աճի՝ Ամստերդամի քաղաքապետը Տեղական ինքնակառավարման մարմինների մասին օրենքի 151«բ» բաժնի համաձայն հրամաններ է արձակել, որոնցով քաղաքի որոշակի թաղամասերը սահմանված ժամկետների համար հայտարարել է անվտանգության համար վտանգավոր տարածաշրջան: Դա իր հերթին լիազորել է հանրային դատախազին արձակել տասներկու ժամվա ընթացքում ուժ ունեցող հրամաններ, որոնք թույլ են տվել ոստիկաններին հրազենի առկայության կասկածանքով խուզարկել նշված տարածաշրջանում գտնվող յուրաքանչյուրին: 2006թ. մայիսին և 2007թ. մայիսին թողարկված երկու զեկույցներում ԿՈՏ-ի (COT) ճգնաժամի կառավարման և անվտանգության ինստիտուտը մատնանշել է նշված կանխարգելիչ խուզարկությունների կիրառումից ի վեր նշված տարածաշրջաններում հրազենային պատահարների թվաքանակի էական և շարունակական անկման փաստի մասին: Եվրոպական դատարանին ուղղված իր գանգատի մեջ դիմումատուն, ով մեկ այլ

առիթով դատապարտվել էր, սակայն չէր ազատագրվել խուզարկություն անցնելու մասին հրամանին ենթարկվելու համար, բողոքել է առ այն, որ հանրային դատախազին տրվել է լիազորություն նշված տարածաշրջանում ներխուժել իր մասնավոր կյանքի մեջ առանց որևէ նախնական դատական վերահսկողության:

Օրենքը: 8-րդ հոդված: Կանգնեցնելու և խուզարկելու իրավասությունը հանդիսացել է դիմումատուի մասնավոր կյանքի իրավունքի միջամտություն, որը իրականացվել է օրենքի հիման վրա և հետապնդել է հանրային անվտանգությունը պաշտպանելու և անկարգությունների կամ հանցագործությունների կանխարգելման իրավաչափ նպատակներ:

Ժողովրդավարական հասարակությունում միջամտության անհրաժեշտությունը որոշելիս Դատարանը, առաջին հերթին, անդրադարձել է այն իրավական ակտի կառուցվածքին, որի ներքո գործել է կանխարգելիչ խուզարկության համակարգը: Գործող օրենսդրությանը համաձայն անվտանգության համար վտանգ ներկայացնող տարածաշրջանը մատնանշելու քաղաքապետի իրավասությունը կախված է եղել տեղական խորհրդի կողմից ենթաօրենսդրական ակտի ընդունումից: Որոշված տարածաշրջանը չէր կարող լինել ավելի մեծ քան բացարձականհրաժեշտ էր, և անհրաժեշտությունը վերանալուց հետո հրամանը պետք է չեղյալ համարվեր: Քաղաքապետի լիազորությունները ենթակա էին վերանայման և վերահսկողության տեղական խորհրդի կողմից, ընտրված ներկայացուցչական մարմնի կողմից, և նշանակման հրաման արձակելուց առաջ քաղաքապետը պետք է խորհրդակցեր

հանրային դատախազի և տեղական ոստիկանության պետի հետ: Կանխարգելիչ խուզարկության գործունեությունը պետք է նշանակվեր հանրային դատախազի կողմից, ում լիազորությունները նույնպես սահմանված էին օրենքով: Հանրային դատախազը պետք է արձակեր այդպիսի խուզարկություններ կատարելու ենթակա տարածաշրջանները սահմանող հրաման, և այդպիսի հրամանները պետք է գործեին միայն տասներկու ժամ և նորացման ենթակա չլինեին: Համապատասխանաբար, որևէ առանձին գործադիր իշխանություն չուներ լիազորություն ինքնուրույն նշանակել կանխարգելիչ խուզարկության գործընթաց: Ինչ վերաբերվում է փաստական հանգամանքներին, Բուրգոմիստրի և ԿՈՏ-ի (COT) ճգնաժամի կառավարման և անվտանգության ինստիտուտի կողմից տրված բացատրություններից ակնհայտ է, որ կանխարգելիչ խուզարկությունները ունեցել են իրենց ծրագրված ազդեցությունը Ամստերդամում բռնի հանցագործությունների թվաքանակը նվազեցնելու գործում: Միշտ առկա է եղել հնարավորություն, որ դիմումատուն կենթարկվեր իր համար տհաճ և անհարմար կանխարգելիչ խուզարկությանը, եթե նա ռիսկի գնալով մտներ քաղաքի կենտրոն կանխարգելիչ խուզարկության նշանակման մասին հրամանի ուժի մեջ լինելու ընթացքում: Այնուամենայնիվ, այսպիսի խուզարկությունները և հետապնդվող նպատակներին հասնելու համար դրանց արդյունավետությունը շրջապատող իրավունքի կառուցվածքի լույսի ներքո՝ ներպետական իշխանություններին իրավունք է տրվել դիտարկել, որ հանրային շահը ավելի կարևոր է եղել, քան դիմումատուին

պատճառված որևէ անհատական վնասը և տվել է «վերաբերելի» և «բավարար» պատճառներ իր անձնական կյանքը հարգելու իրավունքին միջամտության համար:

Եզրակացություն. անընդունելի (ակնհայտորեն անհիմն):

(Տե՛ս նաև Gillan and Quinton v. the United Kingdom գանգատ թիվ 4158/05, 2010թ.

հունվարի 12, Նախադեպային տեղեկատու թիվ 126):

ՀՈԴՎԱԾ 10

Դրական պարտավորություններ

Լրագրողների համար ռադիոկայանի մատչելիությունը հաստատող դատարանի հրամանի կատարման համար իշխանությունների կողմից բավարար միջոցների ձեռնարկման ձախողումը՝ խախտում

Frăsilă and Ciocorlan v. Romania

Գանգատ թիվ 25329/03

Վճիռ 10.5.2012 [III բաժանմունք]

Փաստերը: Առաջին դիմումատուն երկու կազմակերպությունների՝ ռադիո Մ. Պյուսի և Տելե Մ.-ի, կառավարիչ էր, ով դրանց միջև իրականացրել է բազմաթիվ հեռարձակումներ: 2002թ. օգոստոսին, երբ Տելե Մ.-ն հեռարձակել էր երկու հաղորդում ազդեցիկ տեղական քաղաքական գործչի մասին, ֆինանսական կարիքի մեջ գտնվող առաջին դիմումատուն ստիպված էր վաճառել խնդրո առարկա հանդիսացող կազմակերպությունը: Նույն օրը երկու կազմակերպությունները ընկերակցություն են ստեղծել ռադիոհաղորդումների արտադրության և հաղորդման համար:

Ընկերակցության պայմանագիրը ի թիվս այլոց սահմանել է նաև, որ Ռադիո Մ. Պլյուսը, որը դեռևս կառավարվել է առաջին դիմումատուի կողմից և վարձել էր երկրորդ դիմումատուին՝ որպես խմբագիր, շարունակելու էր իր հեռարձակումները իր գլխամասերից, որոնք գտնվում էին Տելե Մ.-ի հետ միևնույն շենքում: Այնուամենայնիվ, 2002թ. հոկտեմբերից ի վեր Տելե Մ.-ի ներկայացուցիչները երկու դիմումատուներին էլ մերժել են մուտք գործել ռադիոկայանի խմբագրության գրասենյակ: Այդ որոշումը բողոքարկման ժամանակ հաստատվել է, սակայն այն ի կատար ածելու բոլոր ջանքերը ապարդյուն են անցել: Եվրոպական Դատարանի առջև դիմումատուները գանգատվել են, որ համապատասխան իշխանությունները չեն տրամադրել նրանց արդյունավետ օգնություն 2002թ. դեկտեմբերին կայացրած դատարանի վերջնական որոշման կատարումն ապահովելու հարցում՝ դրանով իսկ խոչընդոտելով իրենց աշխատանքին որպես ռադիոհաղորդավար և այսպիսով խախտելով խոսքի ազատության իրավունքը:

Օրենքը: 10-րդ հոդված: Չնայած իշխանությունները ուղղակիորեն պատասխանատու չեն եղել դիմումատուների խոսքի ազատության ենթադրյալ սահմանափակման համար, այնուամենայնիվ անհրաժեշտ էր սահմանել արդյոք պատասխանող Պետությունը կատարել է որևէ դրական պարտավորություն, որ նա կարող էր ունենալ, այդ ազատությունը այլոց միջամտությունից պաշտպանելու համար: Գործը վերաբերվել է միջոցների, որոնցով կարելի էր իրականացնել խոսքի ազատության իրավունքը այն

մասնագիտությամբ անձանց, որը Դատարանի կողմից ճանաչված է որպես որոշիչ հսկողական դեր ժողովրդավարական հասարակության մեջ: Ավելին, Պետությունը հանդիսանում է բազմակարծության բարձրագույն երաշխավոր, հատկապես տեսալսողական լրատվամիջոցներում, որոնք հաճախ հեռարձակում են շատ մեծ լսարանին: Այդ դերը դառնել էր էլ ավելի որոշիչ, երբ մամուլ անկախությունը վտանգի տակ է դրվել քաղաքական և տնտեսական իշխանություն ունեցող արտաքին ճնշման ներքո: Համապատասխանաբար, Դատարանը առանձնակի կարևորել է այն փաստը, որ Ռումինիայում մամուլի ազատությունը համապատասխան ժամանակաշրջանում անբավարար էր, տեղական մամուլը ուղղակիորեն կամ անուղղակի կառավարվել է տարածքային տնտեսական կամ քաղաքական առաջատար ուժերի կողմից: Սույն գործում, առաջին դիմումատուն գանգատվել է, որ նրա վրա ճնշում է գործադրվել հեռուստատեսային կազմակերպությունյում իր մասնաբաժինը վաճառելու համար: Այսպիսի հանգամանքներում, Պետությունը պարտավոր էր ձեռնարկել արդյունավետ քայլեր՝ ի օգուտ կայացրած վճռի կատարման մեջ դիմումատուներին օգնելու համար: Դիմումատուները ձեռնարկել են բավարար քայլեր, որպեսզի դատարանի որոշումը ի կատար ածվի: Այնուամենայնիվ, իրենց հասանելի իրավական միակ միջոցները, մասնավորապես՝ դատական ակտերի հարկադիր կատարման համակարգը, եղել է անհամարժեք և ոչ արդյունավետ: Դատական կատարածուն չէր ահազանգել ոստիկանության օգնությանը, ինչը պետք է լիներ՝ հաշվի առնելով այն մարդկանց

համագործակել մերժող վերաբերմունքը, որոնց դեմ էր ուղղված դատարանի հրամանը, և չեն ձեռնարկել որևէ այլ քայլեր քննվող որոշումը ի կատար ածելու համար: Ձերծ մնալով դատարանի որոշումը կատարելու գործում դիմումատուներին աջակցելու համար անհրաժեշտ միջոցներ ձեռնարկելուց՝ ներպետական իշխանությունները զրկել են 10-րդ հոդվածի դրույթները բոլոր օգտակար ազդեցություններից և խոչընդոտել են դիմումատուների ռադիոլրագրողի՝ իրենց մասնագիտական գործունեությունը իրականացնելուն:

Եզրակացություն՝ խախտում (միաձայն):

41-րդ հոդված՝ ընդհանուր առմամբ 18,000 եվրո՝ որպես նյութական և ոչ-նյութական վնասի փոխհատուցում:

ՀՈՂՎԱԾ 14

**Խտրականություն (Թիվ 1
Արձանագրության 3-րդ հոդված)**

**Քաղաքական կուսակցության
Ֆինանսական աջակցության մերժումը այն
հիմքով, որ այն չի հավաքել օրենքով
սահմանված օգնության իրավունք
ստանալու ձայների նվազագույն քանաքը (7
տոկոս)՝ խախտում չկա**

***Ozgurluk ve Danisima Partisi (ODP) v.
Turkey***

Գանգատ թիվ 7819/03
Վճիռ 10.5.2012 [II բաժանմունք]

Փաստերը: Դիմումատու կուսակցությունը ստեղծվել էր 1999թ.-ի տեղական ինքնակառավարման և խորհրդարանական ընտրություններին մասնակցելու նպատակով: Այդ կապակցությամբ, այն դիմեց քաղաքական կուսակցություններին Սահմանադրությամբ նախատեսված ֆինանսական աջակցություն ստանալու համար: Խնդրանքը մերժվեց այն հիմքով, որ այն չի կատարել օրենսդրությամբ սահմանված պայմանները, այն է՝ խորհրդարանում մանդատ ունենալը կամ նախորդ ընտրություններում առնվազն տրված ձայների 7 տոկոս ունենալը: Դիմումատու կուսակցությունը բողոքարկեց այս որոշումը վարչական դատարանում՝ այն հիմքով, որ առանց անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցների դժվար է ծավալել քաղաքական գործունեություն և իրականացնել քարոզչություն և որ նրան ֆինանսական օգնություն չնորհելը հակասում է խտրականության բացառման սկզբունքին: 1999թ.-ին բողոքը մեժվեց այն հիմքով, որ դիմումատու կուսակցությունը ֆինանսական աջակցություն ստանալու համար չի կատարել օրենքով պահանջվող պայմանները: 2002թ.-ին Գերագույն վարչական դատարանը այդ վճիռը թողեց ուժի մեջ: Եվրոպական դատարանի առջև դիմումատու կուսակցությունը ներկայացրեց, որ ֆինանսական օգնություն չնորհելու մերժման մասին որոշումը անբարենպաստ դրության մեջ դրեց նրան 1999թ.-ի, 2002թ.-ի և 2007թ.-ի ընտրություններում, որոնց արդյունքում այն հավաքեց համապատասխանաբար տրված ձայների 0.8 տոկոսը, 0.34 տոկոսը և 0.15 տոկոսը:

Օրենքը: Կոնվենցիայի 14-րդ հոդվածը Թիվ 1 Արձանագրության 3-րդ հոդվածի համկցությամբ: Ֆինանսական աջակցություն շնորհման մերժումը ավելին բարդացրեց դիմումատու կուսակցության համար ներպետական մակարդակում նրա քաղաքական հայացքները տարածելը, քան այն կուսակցությունների համար, որոնք ստացան այդ աջակցությունը: Դիմումատու կուսակցությանն այլ կերպ էին վերաբերվում նրա ընտրական իրավունքները կատարելիս: Քաղաքական կուսակցությունների պետական ֆինանսավորումը կոռուպցիայի կանխման և անհատ բարեգործներից չափազանց մեծ կախվածությունից խուսափելու միջոց էր: Եվրոպական երկրների մեծամասնությունում կիրառվող համակարգի ուսումնասիրությամբ պարզվեց, որ դրամաշնորհները իրականացվում են երկու համակարգերի հիման վրա՝ հստակ հավասար հիմքով կամ արդար ֆինանսավորման սկզբունքով: Վերջին դեպքում միշտ պահանջվում է ընտրական աջակցության նվազագույն մակարդակ՝ թեկնածությունների քանակի ավելորդ աճից խուսափելու նպատակով: Եվրոպայի Խորհրդի մարմինների կողմից ընդունված ժողովրդավարական համակարգում քաղաքական կուսակցությունների վերաբերյալ որևէ ակտով չի սահմանվում ներպետական օրենսդրությամբ պետական ֆինանսավորում ստացող կուսակցություններին առաջադրված պահանջը ընտրական աջակցության նվազագույն մակարդակ ունենալու մասին որպես անհիմն, ոչ էլ սահմանվում է հատուկ մակարդակ նման աջակցության համար: Որոշակի մասնագիտացված հիմնարկների զեկույցներից պարզ է դառնում, որ, մի կողմից, անհրաժեշտ է երաշխավորել, որ

սահմանված շեմը չափազանց բարձր չէ, որ չխախտվի քաղաքական բազմակարծությունը և փոքր կուսակցությունների իրավունքները և, մյուս կողմից, որ դրամական միջոցներ շնորհելու բանաձևը չպետք է լինի այնպիսին, որ հնարավորություն տա երկու գլխավոր կուսակցություններին մենաշնորհել պետական դրամական միջոցներ ստանալու իրավունքը:

Ընտրական աջակցության նվազագույն մակարդակ պահանջող արդար ֆինանսավորման համակարգին համապատասխան քաղաքական կուսակցությունների պետական ֆինանսավորումը օրինական նպատակ էր հետապնդում, այն է՝ բազմակարծիք ժողովրդավարության ամրապնդումը՝ թեկնածությունների չափազանց մեծ և անարդյունավետ տարանջատումից խուսափելու հետ մեկտեղ: Թուրքիայում պետական ֆինանսավորմամբ կուսակցություններից պահանջվող ներկայացուցչության նվազագույն մակարդակը ամենաբարձրն էր Եվրոպայում (7%): Այնուամենայնիվ, քննարկվող ժամանակահատվածում, այդ շեմը խորհրդարանում ներկայացված քաղաքական կուսակցություններին ֆինանսական աջակցության մենաշնորհի ստեղծման ազդեցություն չի ունեցել: Ի լրումն, 1999թ-ի, 2002թ-ի և 2007թ-ի խորհրդարանական ընտրությունների դիմումատու կուսակցության արդյունքները յոթ տոկոսից էականորեն ցածր էին և հնարավորություն չէին տա ֆինանսավորում ստանալ Եվրոպական մի շարք այլ պետություններում: Դիմումատու կուսակցությունը չի ապացուցել, որ այն թուրքական ընտրազանգվածի կողմից ունեցել է բավարար աջակցություն էական

ներկայացուցչության մասին պնդելու համար: Ի վերջո, պետությունը նախատեսում էր քաղաքական կուսակցությունների աջակցության այլ ձևեր, ներառյալ՝ որոշակի եկամտահարկից ազատում և ընտրարշավի ընթացքում եթերաժամի բաշխումը: Դիմումատու կուսակցությունը ստացել էր օգուտ այդ ուղղիչ պետական աջակցության ձևերից: Ֆինանսական աջակցություն շնորհելու համակարգը համաչափ էր՝ հաշվի առնելով դրա ծավալը և ընթացիկ փոխհատուցման միջոցները: Արդյունքում՝ դիմումատու կուսակցության ուղղակի ֆինանսական աջակցություն շնորհման մերժումը այն հիմքով, որ այն չէր հասել օրենքով պահանջված 7 տոկոսանոց նվազագույն մակարդակին, ունեցել է օբյեկտիվ և պատճառաբանված հիմք: Այն չէր սահմանափակել մարդկանց կամքի ազատ արտահայտման իրավունքի բուն էությունը:

Եզրակացություն՝ խախտում չկա (հինգ ծայն ընդդեմ երկուսի):

ՀՈՂՎԱԾ 34

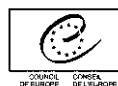
Միջնորդագիր ներկայացնելու իրավունքի իրականացմանը խոչընդոտելը

Դատարանի կողմից նշանակված ժամանակավոր միջոցներին չհամապատասխանելը՝ խոչտանգման իրական վտանգը հաշվի առնելով. խախտում

Labsi v. Slovakia

Գանգատ թիվ 33809/08
Վճիռ 15.5.2012 [III բաժանմունք]

Փաստերը: 2001թ.-ին Լոնդոնում դիմումատուն՝ Ալժիրի քաղաքացի, ամուսնանում է Սլովակիայի քաղաքացու հետ: Նա ավելի ուշ հանձնվեց Ֆրանսիային ահաբեկչության մեղադրանքների հիման վրա և նրա նկատմամբ կայացվեց հինգ տարվա բանտարկության դատավճիռ: Ազատվելուց հետո նա ուղևորվեց Սլովակիա, որտեղ ապաստան ստանալու երեք անհաջող փորձ ձեռնարկեց: 2006թ.-ին Սլովակիայի ներգաղթային իշխանությունները կարգադրեցին նրա վտարումը և արգելեցին նրան կրկին մուտք գործել երկիր 10 տարվա ընթացքում: Ալժիրի իշխանությունները հետագայում պահանջեցին իրականացնել նրա հանձնումը, որտեղ նա իր բացակայությամբ ահաբեկչական կազմակերպության մասնակից լինելու և կեղծիքի համար ցմահ ազատազկման էր դատապարտվել: 2008թ.-ին Սլովակիայի Գերագույն դատարանը որոշեց, որ դիմումատուն չէր կարող հանձնվել Ալժիրին, քանի որ կար վտանգ, որ նա խոչտանգմանը կենթարկվեր, և Եվրոպական դատարանը իր Կանոնակարգի 39-րդ Կանոնի համաձայն ժամանակավոր միջոց էր սահմանել, որը պահանջում էր Սլովակիայի իշխանություններից չհանձնել նրան: 2010թ.-ի մարտին Գերագույն դատարանը հաստատեց ներգաղթային իշխանությունների սկզբնական որոշումը՝ 2006թ.-ին վտարել դիմումատուին այն բանի համար, որ նա Սլովակիայի անվտանգությանն էր սպառնում ահաբեկչության մեջ իր ներգրավման պատճառով: Տեղեկանալով այս իրավիճակի մասին, Եվրոպական դատարանը, հատուկ տեղեկացրել է Սլովակիայի կառավարությանը, որ 39-րդ հոդվածով նախատեսված ժամանակավոր միջոցը դեռ

գործում է՝ մինչև դիմումատուի կողմից սահմանադրական բողոքի հնարավոր ներկայացումը: Դիմումատուն, այնուամենայնիվ, երեք օր անց վտարվեց Ալժիր:

Օրենքը: 3-րդ հոդված: Այն երաշխիքները, որոնք Սլովակիայի կառավարությունը ստացել էր Ալժիրի իշխանություններից, ընդհանուր բնույթի էին և պետք է հաշվի առնվեին Ալժիրում տիրող մարդու իրավունքներին վերաբերող դրության վերաբերյալ տեղեկության լույսի ներքո: Դատարանի տրամադրության տակ գտնվող նյութերից՝ ներառյալ միջազգային մարմինների զեկույցները և Սլովակիայի իշխանությունների կողմից ձեռք բերված փաստերը, պարզ է, որ վտարելու ժամանակ, լուրջ հիմքեր կային ենթադրելու, որ դիմումատուին իրական վտանգ է սպառնում ենթարկվել Ալժիրում 3-րդ հոդվածին հակասող վերաբերմունքին: Փաստարկը, որ վտարումը, այնուամենայնիվ, արդարացված էր, քանի որ նա սպառնում էր անվտանգությանը, չէր կարող ընդունվել 3-րդ հոդվածով սահմանված երաշխիքի բացարձակ բնույթի պատճառով: Հայտարարվեց, որ վերադառնալիս դիմումատուն Ալժիրի հետախուզության կողմից կալանավորվել էր տասներկու օրով, և չի եղել Սլովակիայի պաշտոնատար անձի կողմից այցելության հարցման որևէ պատասխան նրա նկատմամբ վերաբերմունքի մասին Ալժիրի իշխանությունների երաշխիքները ստուգելու համապատասխանության վերաբերյալ: Այն երաշխիքները, որ նա պաշտպանված կլիներ վատ վերաբերմունքի վտանգից այսպիսով անբավարար էին:

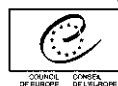
Եզրակացություն՝ խախտում (միաձայն):

13-հոդված: Գերագույն դատարանի 2010թ-ի մարտի վճռից հետո ընդամենը մեկ աշխատանքային օր անց դիմումատուի վտարումը Ալժիր գրկել էր նրան արդյունավետ իրավական պաշտպանության միջոցից, քանի որ դա խոչընդոտ էր հանդիսացել սահմանադրական բողոքի միջոցով փոխհատուցում պահանջելուն, քանի որ բողոքը կարող էր ներկայացվել միայն վիճարկվող որոշման ուժի մեջ մտնելու պահից, ինչպես նաև բողոքը հետ պետք է ներկայացվեր նաև որոշումը:

Եզրակացություն՝ խախտում (միաձայն):

34-րդ հոդված: Պաշտպանության աստիճանը, որը Դատարանը իրավասու էր կիրառել և որը դիմումատուն պնդում էր 3-րդ հոդվածի ներքո, իր Ալժիր վտարմամբ անդառնալիորեն նվազել էր: Իր վտարումից հետո դիմումատուի ներկայացուցիչները իր հետ կապը կորցրել էին և, որպես օրինակ, ապացույցների ձեռք բերումը ի հաստատում դիմումատուի հայտարարությունների ավելի էր բարդացել: Դատարանը, այսպիսով, հնավորություն չէր ունեցել դիմումատուի բողոքների պատշաճ ուսումնասիրման նրա վտարման պատճառով նմանատիպ գործերով իր կայացած պրակտիկայի համաձայն: Դատարանը, բացի այդ, հնարավորություն չէր ունեցել դիմումատուին պաշտպանել վատ վերաբերմունքից: Դիմումատուին, այսպիսով, խոչընդոտել էին անհատական դիմում ներկայացնելու իր իրավունքը արդյունավետ կիրառել:

Եզրակացություն՝ խախտում (միաձայն):

41-րդ հոդված. 15,000 եվրո որպես ոչ նյութական վնասի փոխհատուցում:

(Տե՛ս նաև *Mannai v. Italy*, թիվ 9961/10, 2012թ-ի մարտի 27, թիվ 150 նախադեպային տեղեկատու):

ՀՈԴՎԱԾ 35

Հոդված 35§1

Ներպետական իրավական

պաշտպանության միջոցների սպառում

Դիմումի քննության անհնարինությունը դատավարական նորմի առանձնապես հստակ մեկնաբանման պատճառով՝ նախնական առարկությունը մերժվել է. ընդունելի է

UTE Saur Vallnet v. Andorra

Գանգատ թիվ 16047/10

Վճիռ 29.5.2012 [III բաժանմունք]

Փաստերը: Դիմումատուն հանդիսանում է ժամանակավոր ձեռնարկատիրական միավորում: 2007թ-ին Տարածքային զարգացման նախարարությունը երկու վարչական տուգանք է սահմանում դիմումատուի նկատմամբ: Դիմումատուն վերաքննիչ բողոք է ներկայացնում նախարարության այդ որոշումների դեմ, սակայն 2008թ-ին իր բողոքը մերժվում է: 2009թ-ի սեպտեմբերի 14-ին վերաքննիչ բողոքի վերաբերյալ Գերագույն դատարանի վարչական բաժինը անփոփոխ է թողնում ստորադաս դատարանի վճիռը: 2009թ-ի հոկտեմբերի 1-ին դիմումատուն

անվավերության հիմքով երկու դիմում է ներկայացնում վճիռը բեկանելու համար: Նա դիմումներից մեկում հայտնել է, որ վարչական բաժնի զեկուցող դատավորը, ով նաև 2002թ-ից ի վեր Անդորրայի կառավարությանը իրավաբանական ծառայություններ մատուցող իսպանական իրավաբանական ընկերության մասնակից էր և տնօրենների խորհրդի անդամ, անկախ և անկողմնակալ չէր: Այն ամենը ինչ նա ներկայացրել էր իր դիմումին կից իրավաբանական ընկերության կայքից վերցված փաստաթուղթ էր, որը 2009թ-ի սեպտեմբերի 24-ին քննարկվել էր և հրապարակվել: Գերագույն դատարանը միացրեց երկու դիմումները և մերժեց այն՝ ժամկետը բաց թողնելու հիմքով, որովհետև վերաքննիչ բողոքը ներկայացնելու ժամկետը տասնհինգ օրացուցային օր էր վճիռը կատարելուց կամ այն պահից հետո, երբ կողմին տեղեկացրել էին իրավունքի խախտման մասին, որը նա մտադիր էր իրականացնել: Դիմումատուն

Սահմանադրական դատարան *empara* բողոք ներկայացրեց, որը անընդունելի համարվեց: Դատարանը սահմանեց, որ դիմումատուն չէր կարող հիմնվել «նոր տեղեկության» վրա, քանի որ դատավորի դիրքորոշումը օբյեկտիվ էր և դա մի քանի տարի հանրահայտ փաստ էր, և, որ դիմումատուն չէր ապացուցել, որ նա տեղեկացել է այդ մասին միայն այն օրը, երբ նա իր բողոքն էր ներկայացրել: 2011թ-ին կառավարության կողմից սկսված՝ 2008թ-ի վճիռը ի կատար ածելու վերաբերյալ քննության ընթացքում Գերագույն դատարանի քրեական բաժինը դատավորին բացարկ հայտնելու մասին միջնորդությունը բավարարեց կառավարության հետ դիմումատուի կողմից ներկայացված որոշակի

փաստաթղթերի իսկությունը ստուգելուց հետո: Ձեկուցող դատավորը փոխարինվեց:

Օրենքը: 35§1 հոդված: Կառավարությունը հայտնեց, որ ներպետական իրավական պաշտպանության միջոցները չէին սպառվել, քանի որ դիմումատուն օրենքով սահմանված ժամկետի ընթացքում չէր ներկայացրել անվավերության հիմքով որոշումը չեղյալ համարելու մասին միջնորդություն: Սակայն, վերաքննիչ բողոք ներկայացնելու համար ժամանակի հաշվարկը սկսվել է այն պահից, երբ բողոքարկողը արդյունավետորեն գործելու հնարավորություն ստացավ: Դիմումատուի անվավերության հիմքով վճիռը բեկանելու մասին երկու միջնորդությունները տարբեր հիմնավորումներով էին և երաշխավորում էին տարբերակված պատասխան դատարանների կողմից: Ինչ վերաբերում է միջնորդությանը, որ զեկուցող դատավորը անկողմնակալ չէր, ճիշտ է, որ դիմումատուն հնարավորություն չուներ ապացույց ներկայացնել, երբ նրան տեղեկացրին զեկուցող դատավորի դիրքորոշման մասին: Դա, այնուամենայնիվ, առավել քիչ հավանական էր, որ որևէ նման ապացույց կարող էր ներկայացվել: Նույնիսկ եթե ենթադրենք, որ, ինչպես պնդում էր կառավարությունը՝ 2009թ-ի սեպտեմբերի 24-ին դիմումատուն տեղյակ էր դատավորի դիրքորոշման մասին, ցանկացած դեպքում նա ներկայացրել է վճիռը բեկանելու մասին միջնորդությունը 2009թ-ի հոկտեմբերի 1-ին, ինչը համապատասխանում էր օրենսդրությամբ սահմանված տասնհինգօրյա ժամկետին: Հնարավոր չէր պնդել, որ դիմումատուն անփույթ էր գործել կամ սխալվել էր՝ կարծելով, որ *dies a quo* կասկածի տակ էր և Գերագույն դատարանի վարչական

բաժինը չի անդրադարձել միջնորդությանը հիմք հանդիսացող հայտարարություններին: Գերագույն դատարանի քրեական բաժինը, որը բավարարել էր դատավորին բացարկ հայտնելու դիմումատուի միջնորդությունը, դա արել էր ավելի ուշ: Գերագույն դատարանի վարչական բաժնի և Սահմանադրական դատարանի դատավարական կանոնի առանձնակի հստակ մեկնաբանումը գրկել էր դիմումատուին նրա՝ անվավերության հիմքով վերաքննիչ բողոք ներկայացնելու հնարավորությունից:

Եզրակացությունը՝ նախնական առարկությունը մերժվել է, ընդունելի (միաձայն):

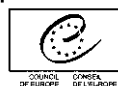
Դատարանը գտավ նաև 6§1 հոդվածի խախտում Գերագույն դատարանի վարչական բաժնի անկողմնակալ չլինելու պատճառով:

41-րդ հոդված: 12,000 եվրո որպես ոչ նյութական վնասի փոխհատուցում, նյութական վնասի փոխհատուցման վերաբերյալ հայցը մերժվել է:

Ներպետական իրավական պաշտպանության միջոցների սպառում Արդյունավետ ներպետական իրավական պաշտպանության միջոց. Գերմանիա

Ձգձգված դատաքննության և քրեական հետախուզության մասին ակտի վերաբերյալ՝ արդյունավետ ներպետական իրավական պաշտպանության միջոց

Taron v. Germany

Գանգատ թիվ 53126/07
Որոշում 28.5.2012 [V բաժանմունք]

Փաստերը: 2011թ-ի դեկտեմբերի 3-ին ձգձգված դատաքնության և քրեական քննության իրավական ակտը ուժի մեջ մտան Գերմանիայում: Դրանք ընդունվեցին ի պատասխան Եվրոպական դատարանի *Rumpf v. Germany*¹ գործով պիլոտային վճռի, համաձայն որի Գերմանիայից պահանջվում էր երկարատև գործերում արդյունավետ իրավական պաշտպանության միջոց ներկայացնել: Այն ընդգրկում է քաղաքացիական և քրեական դատավարությունները և միավորում է արագացված քննության մեխանիզմը հետագա փոխհատուցման համապատասխան հայց ներկայացնելու իրավունքի հետ: Անցումային դրույթները սահմանում են, որ ակտը կիրառելի է նախորդ և ներկա վարույթներում, որոնց տևողությունը կարող է կամ արդեն իսկ դարձել է Եվրոպական դատարան ներկայացրած բողոքի առարկա: Փոխհատուցման հայցերը անցումային դրույթի ներքո պետք է համապատասխան դատարաններին ներկայացված լինեին մինչ 2012թ-ի հունիսի 3-ը:

2007թ-ի նոյեմբերին Եվրոպական դատարանին հասցեագրված դիմումում Կոնվենցիայի 6§1 հոդվածի ներքո դիմումատուն բողոքեց քննության երկարության դեմ, որը նա սկսել էր շինարարության թույլտվությունը վիճարկելու նպատակով: Դատարանը ներպետական նոր

օրենսդրության լույսի ներքո սկսեց ուսումնասիրել, թե արդյոք նա սպառել էր ներպետական իրավական պաշտպանության միջոցները:

Օրենքը: 35-րդ հոդված 1-ին մաս: Բացակայում է կասկածելու որևէ պատճառ, որ անցումային դրույթների ներքո դիմումատուն ուներ ներպետական դատարաններ հայց ներկայացնելու իրավունք: Ակտը ընդունվել էր կարգավորելու ներպետական դատավարությունների չափազանց երկար տևողության հարցը՝ հաշվի առնելով Կոնվենցիայի պահանջները: Մասնավորապես, փոխհատուցումը պետք է սահմանվի գործի առանձնահատուկ հանգամանքներով, ուշացումների տևողությամբ և դիմումատուի համար առաջացած հետևանքներով: Ի վերջո, փոխհատուցումը պետք է շնորհվի անկախ սխալի հաստատումից: Չնայած ակտը ուժի մեջ մտնելուց հետո մի քանի ամսվա ընթացքում ներպետական դատարանների կողմից կայացած պրակտիկայի անբավարար լինելուն՝ ներկա պահին չկար որևէ պատճառ կարծելու, որ նոր իրավական պաշտպանության միջոցը հնարավորություն չի տա համարժեք և բավարար փոխհատուցում ստանալու համար կամ չի առաջարկի հաջողության հիմնավորված հեռանկար: Չնայած միայն բացառիկ հանգամանքներում դիմումատուներից պահանջվում էր սպառել ներպետական իրավական պաշտպանության միջոցները իրենց դիմումները Եվրոպական դատարանին ներկայացնելու պահից հետո՝ նման հանգամանքները առկա էին սույն գործում. փոխհատուցման ներպետական իրավական պաշտպանության միջոցի սահմանումը

¹ *Rumpf v. Germany* թիվ 46344-06, 2010թ-ի սեպտեմբերի 2-ի թիվ 133 նախադեպային տեղեկատվություն:

հատկապես կարևոր դարձրեց առաջնային դիմումների համար և առանց ուշացումների ներպետական իշխանությունների կողմից, ինչպես նաև անցումային դրույթի գույությունը ցույց տվեց օրենսդրի նպատակը ներպետական մակարդակով փոխհատուցում տալ նրանց, ում դիմումները արդեն գտնվում էին Դատարանի վարույթում: Այդ դիրքորոշումը կարող է հետագայում վերանայման առարկա լինել՝ կախված, մասնավորապես, ներպետական դատարանների իրավասությունից համապատասխան դատական նախադեպ սահմանելու Կոնվենցիայի պահանջներին համապատասխանող ակտով: Դիմումատուից, հետևաբար, պահանջվեց կիրառել ներպետական նոր իրավական պաշտպանության միջոցը:

Եզրակացություն՝ անընդունելի է (ներպետական իրավական պաշտպանության միջոցների չսպառում):

(Տե՛ս նաև *Garcia Cancio v. Germany* (որոշում) թիվ 19488/09, 2012թ-ի մայիսի 29):

Վեցամսյա ժամկետ

Վեցամսյա ժամկետից ելնելով իրար չհաջորդող մինչդատական կալանքի ժամկետների հանդեպ առանձնացված մոտեցում

Idalov v. Russia

Գանգատ թիվ 5826/03
Վճիռ 22.5.2012 [Մեծ պալատ]

Փաստերը: Դիմումատուին ձերբակալել էին առևանգում կատարելու կասկածանքով և

մինչդատական կալանք էին նշանակել, իսկ 1999թ-ին մեղադրանք էին առաջադրել: Նրա կալանքը հետագայում հետաձգվել էր մի շարք պատճառներով, իսկ 2001թ-ի հունիսին նրան կալանքից գրավով ազատում են: Ավելի ուշ՝ 2002թ-ի հոկտեմբերին, իրավասու դատարանը չեղյալ ճանաչեց գրավը և կարգադրեց վերսկսել դիմումատուի կալանքը: Նրա կալանքը բազմիցս երկարաձգվել էր, և 2003թ-ի նոյեմբերին նրան մեղավոր են ճանաչել և երկարաժամկետ ազատազրկման դատապարտեցին:

Օրենքը: 5-րդ հոդվածի 3-րդ մաս: Դիմումատուն բողոքեց, որ իր մինչդատական կալանքը չափազանց երկարատև էր և հիմնված չէր հիմնավոր և բավարար պատճառների վրա:

(ա) *Ընդունելիությունը:* Մոտավորապես երկու տարի կալանավորված լինելով՝ դիմումատուն ազատվեց կալանքից և մոտավորապես մեկ տարի և չորս ամիս գտնվում էր ազատության մեջ մինչ կրկին անգամ ձերբակալվեց և կալանավորվեց մեկ տարի և մեկ ամիս ժամկետով: Պարզելով, որ նա ներկայացրել էր իր դիմումը առաջին կալանքի ժամկետը լրանալուց ավելի քան վեց ամիս հետո, հարց առաջացավ, թե արդյոք դիմումատուի մինչդատական կալանքի իրար չհաջորդող երկու ժամկետները պետք է գնահատվեն ընդհանուր կամ արդյոք իր ազատվելը մինչդատական վարույթում զգալի ժամանակով ունեցել է Կոնվենցիայի 35-րդ հոդվածի 1-ին մասում վկայակոչված առաջին կալանավորման ժամկետի վերաբերյալ վեցամսյա ժամկետի սկիզբ է եղել:

Մինչդատական կալանքի իրար չհաջորդող բազմաթիվ ժամկետների մասին դիմումի վեց

ամսյա կանոնի վերաբերյալ Դատարանի նախադեպերը մինչ այժմ տարբերվում էին՝ ունենալով երկու առանձին պատճառաբանություններ: *Neumeister v. Austria* (թիվ 1936/63, 1968թ-ի հունիսի 27) գործում կիրառված մոտեցման համաձայն՝ չնայած որ վեց ամսյա ժամկետը խոչընդոտում էր եզրակացնելու, թե արդյոք կալանքի առաջին ժամկետի երկարությունը եղել էր հիմնավորված, այդ ժամկետը պետք է հաշվի առնվի երկրորդ ժամկետի հիմնավորվածությունը գնահատելիս: Եվ դրան հակառակ՝ համաձայն հետագայում *Kemmaché v. France* (թիվ 1 և թիվ 2) (թիվ 12325/86 և թիվ 14992/89, 1991թ-ի նոյեմբերի 27) գործով կիրառված ընդհանուր մոտեցման, համաձայն որի մեղադրյալը մինչդատական վարույթի ընթացքում կալանավորվել էր երկու կամ ավելի առանձին ժամկետներով, ողջամիտ ժամկետի երաշխավորությունը պահանջում էր գումարվող ժամկետի ընդհանուր գնահատումը, այլ ոչ վեցամսյա կանոնի կիրառելիության հարցի ուսումնասիրումը: *Neumeister* - ի մոտեցման վերջին անդրադարձից հետո Դատարանը համարեց այն կարևոր՝ վերը նշված մոտեցումները համապատասխանեցնելու համար, և ընդունեց միատեսակ ու կանխատեսելի մոտեցում, որպեսզի արդարադատության պահանջները ավելի լավ կատարվեն: Դատարանը, հետևաբար, որոշեց, որ, քանի որ մեղադրյալի մինչդատական կալանքը բաժանված էր իրար չհաջորդող մի քանի ժամկետի, նման ժամկետները ոչ թե պետք է գնահատվեն ընդհանուր, այլ առանձին: Ազատվելու պահից ի վեր դիմումատուն պարտավոր էր որևէ բողոք ներկայացնել, որը նա կարող է բերել մինչդատական կալանքի վերաբերյալ

փաստացի ազատվելու օրվանից վեց ամսվա ընթացքում: Սակայն, քանի որ տարբեր ժամկետները կազմում են նույն քրեական դատավարության մաս, այն փաստը, որ դիմումատուն նախապես գտնվել է մինչդատական կալանքում, կարող է հաշվի առնվել: Դատարանը համարեց, որ այս մոտեցումը հստակորեն հարգում է պայմանավորվող կողմերի *vis-à-vis* վեցամսյա կանոնի նպատակը, միաժամանակ թույլատրելով նրան հաշվի առնել դիմումատուի ազատագրկման մեջ գտվելու ցանկացած նախորդ ժամկետները: Սա նաև Կոնվենցիայի 6-րդ հոդվածով սահմանված «ողջամիտ ժամկետի» պահանջի վերաբերյալ բողոքների ուսումնասիրությանը հաջորդող պրակտիկա էր, և այն ներպետական մակարդակով քրեական դատաքննության ավելի արագ կատարմանը աջակցելու մեջ ավելի մեծ օգուտ ուներ:

Սույն գործում դիմումատուի մինչդատական կալանքը բաժանված էր իրար չհաջորդող երկու ժամկետների: Հաշվի առնելով վերոնշյալը՝ վեց ամսյա կանոնը պետք է կիրառվեր առանձին յուրաքանչյուր մինչդատական կալանքի ժամկետի համար: Առաջին կալանքի ժամկետի վերաբերյալ դիմումատուի բողոքը պետք է ճանաչվի անընդունելի՝ ժամկետանց լինելու պատճառով: Սակայն, այն ժամանակը, երբ նա արդեն իսկ անցկացրել էր ազատագրկման մեջ նույն քրեական դատավարության համատեքստում, պետք է հաշվի առնվեր իր հաջորդող մինչդատական կալանքի ժամկետը արդարացնող հիմքերի հիմնավորվածությունը և բավարարությունը գնահատելիս: Դիմումատուի բողոքը իր կալանքի երկրորդ ժամկետի վերաբերյալ ակնհայտորեն անհիմն չէր:

Եզրակացություն՝ մասնակի անընդունելի (միաձայն):

(բ) *Ըստ էության քննությունը* – Դիմումատուի մինչդատական կալանքի ժամկետը, որը պետք է հաշվի առնվեր, տևել էր մոտավորապես մեկ տարի և մեկ ամիս: Ներպետական իշխանությունները երկարացրել էին նրա կալանքը «հիմնավոր», բայց ոչ «բավարար» հիմքերով դրա տևողությունը արդարացնելու համար:

Եզրակացություն՝ խախտում (միաձայն):

Դատարանը նաև միաձայն որոշեց, որ առկա էր 3-րդ հոդվածի խախտում դիմումատուի՝ կալանքի և բանտից դատարան տեղափոխման պայմանների մասով, առկա էր 5§4 հոդվածի խախտում իր մինչդատական կալանքի որոշումների դեմ նրա վերաքննիչ բողոքների արագ չուսումնասիրման և վերաքննիչ դատական նիստերին նրա բացակայության համար, առկա էր Կոնվենցիայի 6§§ 1 և 3 (գ) և (դ) հոդվածի խախտում դատարանի դահլիճից նրան հեռացնելուց հետո անարդար դատաքննության համար, առկա էր 6§1 հոդվածի խախտում նրա դեմ քրեական դատավարության տևողության համար, և 8-րդ հոդվածի խախտում բանտի ղեկավարության կողմից Դատարանից դիմումատուին հասցեագրված երկու նամակների բացման համար:

Հոդված 41: 7,150 եվրո որպես ոչ նյութական վնասի փոխհատուցում:

Ներկայացուցչի լիազորագիրը
ներկայացնելու համար Դատարանի կողմից սահմանված ժամկետները դիմումատուի կողմից չպահպանելը անընդունելի է

Kaur v. the Netherlands

Գանգատ թիվ 35864/11

Որոշում 15.5.2012 [III բաժանմունք]

Փաստերը: Դատարանի Կանոնակարգի 47§5 Կանոնի համաձայն դիմումը համարվում է պատշաճ ներկայացված դիմումատուի կողմից դիմումի առարկան ամրագրող առաջին նամակը ստանալու օրը, եթե պատշաճ կերպով լրացված դիմումի ձևը ներկայացված լինի Դատարանի կողմից սահմանված ժամկետներում: Սույն գործում 2011թ-ի մայիսի 27-ին դիմումատուի ներկայացուցիչը Դատարան ուղարկեց դիմումի ստորագրված թղթային պատճեն և կից ներկայացված փաստաթղթերը, բայց առանց կցելու լիազորագիրը: Դատարանը հետագայում նրան երկու հիշեցումներ ուղարկեց՝ տեղեկացնելով, որ լիազորագիրը Դատարանին չուղարկելը մինչև նշանակված օրը, կարող է հանգեցնել դիմումի անընդունելի ճանաչելուն: Ներկայացուցիչը չի պահպանել վերջնաժամկետը և ներկայացրել է լիազորագիրը միայն 2011թ-ի դեկտեմբերի 22-ին՝ Կոնվենցիայի 35-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված վեց ամսյա ժամկետը լրանալուց մոտ երեք ամիս անց: Ուշացման համար որևէ բացատրություն չէր տրվել:

Օրենքը: 35§1: Նոյնիսկ Դատարանի Կանոնակարգի 47§1 Կանոնի ներքո անհրաժեշտ բոլոր տվյալները և փաստաթղթերը պարունակող դիմումը չէր

կարող այլևս համարվել ճիշտ ժամանակին ներկայացված, եթե լիազորագիրը ներկայացվել է զգալիորեն ավելի ուշ, քան այն ներկայացնելու համար սահմանված ժամկետի ավարտը:

Նման մոտեցման կիրառումը Դատարանը բացատրեց մի շարք գործերով իր կայացրած որոշմամբ, որ ներկայացուցիչների համար էական էր ցույց տալ, որ նրանք ստացել էին հատուկ և պարզ ձևակերպված ցուցումներ այն անձի կողմից, ում անունից գործելու էին, քանի որ դիմումատուն Դատարանի հետ ուղիղ կապի մեջ չէր: Եթե չներկայացվի փաստաթուղթ, որով դիմումատուն ցանկանում է, որպեսզի ներկայացուցիչը Դատարան դիմում ներկայացնի իր անունից՝ դիմումը կմերժվի «դիմումատուի» ցանկությամբ: Բացի այդ, դա կհակասի վեց ամսյա ժամկետի կանոնի նպատակին, եթե Կոնվենցիայի խախտման վերաբերյալ քննությունը կարող է սկսվել ենթադրյալ դիմումատուների անունից, ով Դատարան անհասկանալի և անսահմանափակ ժամանակահատվածում իրենց անունից ներկայացված միջնորդությամբ չէր հաստատել այդ քննության համար իրենց ցանկությունը: Հետևաբար, չի կարելի ակնկալել, որ Դատարանը չէր կարող ըստ էության ուսումնասիրել գործը, որում լիազորագիր ներկայացնելու նպատակով սահմանված ժամկետները գերազանցվել էին առանց ժամկետի երկարացման դիմումի կամ ուշ ներկայացնելու բացատրության:

Սույն գործում դիմումը պետք է ներկայացված լիներ ամենաուշը մինչև 2011թ-ի սեպտեմբերի 25-ը: Չնայած դիմումի ստորագրված թղթային պատճեն և հիմնավորող փաստաթղթերը ներկայացվել էին 2011թ-ի մայիսի 27-ին՝ պատշաճ կերպով ստորագրված և լրացված

լիազորագիրը չէր ստացվել մինչև 2011թ-ի դեկտեմբերի 22-ը, չնայած այն փաստին, որ երկու հիշեցումներ էին ուղարկվել ներկայացուցչին՝ հստակ նախազգուշացնելով, որ սահմանված ժամկետներում լիազորագիրը չներկայացնելը կարող է հանգեցնել դիմումը անընդունելի համարելուն: Հետևաբար, վերջին օրը պետք է համարվեր որպես դիմումը ներկայացնելու օր՝ համաձայն 47§5 Կանոնի, և դիմումը ժամկետանց էր:

Եզրակացություն՝ անընդունելի է (ժամկետանց):

3-րդ հոդվածի ներքո արտաքսման գործերով վեցամսյա ժամկետի հաշվարկման սկիզբը

P.Z. and Others v. Sweden

Գանգատ թիվ 68194/10

Որոշում 29.5.2012թ. [V Բաժանմունք]

Փաստեր: Դիմումատուները ավղան քաղաքացիներ են 2007թ. ժամանում են Շվեդիա և օթևանի համար դիմում ներկայացնում: Փախստականների դատարանի կողմից կայացված որոշմամբ նրանց դիմումը մերժվում է: 2008թ. սեպտեմբերին Փախստականների Վերաքննիչ դատարանը մերժում է նրանց բողոքը: Սակայն դիմումատուները մնացին Շվեդիայում և 2010թ. նոյեմբերին դիմում ներկայացրին Եվրոպական Դատարան, որտեղ նրանք վիճարկում էին, որ իրենք կենթարկվեն անմարդկային և նվաստացնող վերաբերմունքի վտանգի, եթե նրանց արտաքսեն Աֆղանստան: Շվեդական

Կառավարությունը նախնական առարկության մեջ նշել է, որ դիմումատուների հայցը ժամկետանց է ներկայացվել, քանի որ Կոնվենցիայի 35§1 հոդվածի համաձայն, դիմումը պետք է ներկայացվեր Փախստականների Վերաքննիչ դատարանի 2008թ. սեպտեմբերին կայացված հայցը մերժելու վերաբերյալ որոշումից հետո վեց ամսվա ընթացքում:

Օրենք: 35§1 հոդված: Վեցամսյա ժամկետը հաշվարկելու սկիզբը սկսվում էր արդյունավետ ներպետական իրավական պաշտպանության միջոց ապահովող ներպետական վերջնական որոշումից հետո: Որպես կանոն, համաձայն Կոնվենցիայի 3-րդ հոդվածի՝ ուղարկող Պետության պատասխանատվությունն առաջանում է միայն այն ժամանակ, երբ միջոցներ են ձեռք առնվում գործով անձին իր բնակվելու տարածքից տեղափոխելու համար: Այն պայմանները, որոնք վերաբերում են ուղարկող պետության պատասխանատվության համապատասխան օրը որոշելուն, կիրառվում են նաև վեցամսյա ժամկետի կանոնի դեպքում: Հետևաբար, համաձայն 3-րդ հոդվածի՝ պետության պատասխանատվության օրը համապատասխանում է այն օրվան, երբ դիմումատուի համար սկսվում է հոսել վեցամսյա ժամկետը, որպեսզի երբ տեղափոխման հրամանի վերաբերյալ որոշումը դեռ չի գործադրվել և երբ անհատը դեռ տվյալ Պետության տարածքում է: Սույն գործում, չնայած դիմումը Դատարան ներյակայացվել է ներպետական վերջնական որոշումից ավելի քան երկու տարի հետո, արտաքսման հրամանը դեռ չէր գործադրվել և դիմումատուները գտնվում էին Շվեդիայում:

Այդպիսով վեցամսյա ժամկետը դեռ չէր սկսել հոսել:

Եզրակացություն՝ նախնական առարկությունը մերժվել է (միաձայն):

(Տե՛ս նաև *B.Z. v. Sweden* (որոշում), թիվ 74352/11, 29 մայիս 2012թ.):

ՀՈԴՎԱԾ 46

Ընդհանուր միջոցառումներ

Պատասխանող Պետությունից պահանջվում է անհապաղ բարեփոխումներ իրականացնել, որպեսզի վերացնի ոստիկանության կողմից ցուցաբերած վատ վերաբերմունքը և երաշխավորի ոստիկանության կոպիտ վերաբերմունքի մասին գանգատների արդյունավետ հետաքննությունը:

Kaverzin v. Ukraine

Գանգատ թիվ 23893/03

Վճիռ 15.5.2012 [V Բաժանմունք]

Փաստերը: 2003թ. Դիմումատուին դատապարտում են ցմահ ազատազրկման դաժան սպանություն գործելու համար և նրան պահում են բարձր անվտանգություն ունեցող բանտում: Դիմումատուն իր՝ Եվրոպական Դատարան ներկայացրած դիմումում գանգատվել է, որ ոստիկանությունը իրեն ենթարկել է վատ վերաբերմունքի իր ազատազրկման ընթացքում և ազատազրկումից հետո: Հիվանդանոցի մասնագետը դիմումատուին քննում է ազատազրկումից հետո հաջորդ օրը և գտնում է կրծքավանդակի, մեջքի ներքևի մասի, երկվամների, դեմքի և գլխի հետևի մասի վնասներ: Մի շաբաթ անց նոր բժշկական

զննություն է անցկացվում, որի արդյունքում արձանագրվում է ակնագնդի արնահոսություն, ինչպես նաև կրծքավանդակի, ձեռքերի և ոտքերի կապտուկներ ու քերծվածքներ, որոնցից մի քանիսը պատճառվել էին զննումից չորս օր առաջ: Ավելի ուշ, դիմումատու թողոքում է, որ ոստիկանությունը իր խոշտանգման վերաբերյալ գանգատների ուղղությամբ չի իրականացրել արդյունավետ հետաքննություն, և որ բժշկական օգնության բացակայության հետևանքով իր աչքի վնասը հասցրել է իր տեսողության կորստի, և, բացի այն որ նա հինգ տարի կույր է եղել և ամենօրյա խնամքի կարիք է ունեցել, նրան անընդհատ ձեռնաշղթաներ են հագցրել, ձեռքերը ետևում պահած՝ ամեն անգամ բանտի խուցը լքելուց:

3-րդ հոդված

(ա) *Խոշտանգում:* Բժշկական և այլ առկա ապացույցների արդյունքում Դատարանը համարել է, որ ոստիկանությունը ամբողջովին պատասխանատու է եղել դիմումատուի կրած վնասների համար: Հաշվի առնելով վնասների ծանրության աստիճանը և այն փաստը, որ դրանք դիտավորյալ են պատճառվել՝ դիմումատուի նկատմամբ դրսևորած վատ վերաբերմունքը ոստիկանության կալանավայրում պետք է դասակարգվի որպես խոշտանգում:

Եզրակացություն՝ խախտում (միաձայն):

(բ) *Խոշտանգման վերաբերյալ գանգատների ուղղությամբ հետաքննություն:* Չնայած դատախազը ավարտին է հասցրել դիմումատուի վնասների մասին հետաքննությունը շատ կարճ

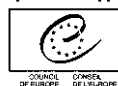
ժամանակահատվածում, բայց նրա եզրահանգումները անորոշ էին և շփոթեցնող և նա որևէ փորձ չի արել դիտարկելու ձերբակալման ժամանակ ուժի գործադրման օրինականությունը կամ համաչափությունը, կամ ձերբակալումից հետո խոշտանգման վերաբերյալ գանգատները: Փոխարենը՝ նա հիմնվել է դիմումատուի նախնական հայտարարության վրա, որով դիմումատուն հերքել է վատ վերաբերմունքը, արհամարհելով ավելի ուշ կատարված հայտարարությունը, որը ի հակասումն նախորդի՝ հակառակ պնդումներ էր բովանդակում: Այն դատարանները, որոնք քննել են դիմումատուի քրեական գործը, չեն անդրադարձել դիմումատուի պնդումներին, որ իր ցուցմունքները ճշման տակ են վերցրել: Այսպիսով, Ուկրաինայի պետական մարմինները դիմումատուի խոշտանգման վերաբերյալ գանգատների կապակցությամբ պատշաճ հետաքննություն չեն իրականացրել:

Եզրակացություն՝ խախտում (միաձայն):

(գ) *Բժշկական խնամք:* Չնայած այն վնասը, որի արդյունքում դիմումատուն կորցրել է տեսողությունը, կրել 2001թ. հունվարին, դիմումատուն մինչև 2001թ. սեպտեմբերը որևէ բուժում չի ստացել: Այսպիսով, պետական մարմինները դիմումատուին պատշաճ բժշկական օգնություն չեն տրամադրել այդ ընթացքում: Դրանից հետո բժշկական խնամքը պատշաճ է եղել:

Եզրակացություն՝ խախտում 2001թ. սեպտեմբերի ընթացքում (միաձայն):

(դ) *Ձեռնաշղթա հագցնելը:* Չնայած դիմումատուի գործի քրեական

արձանագրումն և որակումը որպես առանձնապես վտանգավոր կարող էին հանգեցնել, որ դիմումատուն պահվեր բարձր անվտանգությունն ապահովող վայրում, որևէ հիմք չկար ենթադրելու, որ դիմումատուն փորձել է փախչել կամ որ նա նախնական կալանքի, ինչպես նաև դրանից հետո ընկած ժամանակահատվածում իրեն վայրագ է պահել: Նրան ձեռնաշղթա հագցնելը, հատկապես ձեռքերը հետևում պահած, հաշվի առնելով այն, որ նա ամբողջապես կույր է եղել և օգնության կարիք է ունեցել, պետք է հետևաբար իրեն տանջանք պատճառեր և նվաստացներ, որը վեր էր գտնվում օրինական պատժի սահմաններից և առաջացնում էր անմարդկային և նվաստացուցիչ վերաբերմունք:

Եզրակացություն՝ խախտում (միաձայն):

46-րդ հոդված: Ոստիկանության կալանավայրում դիմումատուի նկատմամբ վատ վերաբերմունքը Ուկրաինայում կրկնվող երևույթ է: Դատարանը վատ վերաբերմունքի վերաբերյալ գանգատների մասով ավելի քան քառասուն գործերով (և ավելի քան հարյուր գործ էլ դեռ գտնվում են Դատարանի քննության ներքո) ուկրաինական պետական մարմիններին արդեն պատասխանատու համարել է, այն բանի համար, որ նրանք ոստիկանության կալանավայրում անձանց վատ վերաբերմունքի են ենթարկում և որ նրանք արդյունավետ հետաքննություն չեն իրականացնում:

Քրեական գործով կասկածյալները ամենախոցելի խումբն են համարվում, որոնք ոստիկանությունում ենթարկվում են վատ վերաբերմունքի: Այսպիսի վատ վերաբերմունքը հիմնականում դրսևորվում է

կալանքի առաջին օրերին, երբ կասկածյալները դեռ փաստաբան չեն ունենում և երբ նրանց վնասները պատշաճորեն դեռ չեն արձանագրվում: Յուրաքանչյուր գործի որևէ փաստի, զոհերին վատ վերաբերմունքի ենթարկելու և պետական մարմինների կողմից քրեական ապացույց հավաքելու նպատակի մեջ որևէ կապ չկա: Երբ արդեն որոշ ավարտված գործերի շրջանակներում գնահատում ենք ոստիկանության աշխատանքը, թվում է թե ոստիկանության աշխատանքին ավելանում է նաև դատախազության կողմից հիմնավոր և արագ գործողություններ իրականացնելու դժկամությունը, որպեսզի համապատասխան փաստեր ու ապացույցներ հավաքեն: Երբ դատախազները պահանջներ են ներկայացրել, նրանք հազվադեպ են ոստիկանության աշխատակիցներից բացատրություններ պահանջել և ոչինչ չեն արել, որ ստուգեն դրանց ճշմարտացիությունը: Դատախազների նման դժկամությունը ինչ որ չափով կարող է բացատրվել քրեական գործողություններում իրենց վիճելի հանձնարարություններով, Պետության անունից դատախազական գործողություններ իրականացնելով և նախաքննության օրինականության վերահսկողությամբ: Դատախազների դեմ վերաքննիչ բողոքները այն հիմքով, որ դատախազները մերժել են հետաքննություն իրականացնել, դատախազների հրամանների բարելավման վերաբերյալ որևէ առաջընթացի չի հանգեցրել: Առաջին ատյանի դատարանները ապացույցների վերաբերելիության մասով, որոնք ձեռք են բերվել սպառնալիքի ճանապարհով, հազվադեպ են անհատական գնահատական տվել, եթե այդ վեճերը դատախազների

կողմից մերժվել են: Ուկրաինայի դեմ նախկին գործերի նման, որտեղ Դատարանը 3-րդ հոդվածի մասով դատավարական խախտում է ճանաչել, դիմումատուի գործը նույնպես ցույց է տալիս, որ Պետական մարմինները, որոնք պատասխանատու են վատ վերաբերմունքի համար, անպատիժ են մնացել, որով երկարաձգել են անպատժելիության ամբողջ բնույթը:

Այս իրավիճակն առաջացել է պարբերական խնդիրների հետևանքով, որոնք անմիջական համապարփակ և բազմակողմանի միջոցառումների իրականացման կարիք ունեն: Մինչդեռ ընդհանուր և անհատական միջոցառումների իրականացման հանձնարարությունը ընկել է Նախարարների Կոմիտեի վրա, Դատարանը անհրաժեշտ է համարել նշել, որ Ուկրաինան պետք է շատ շտապ բարելավի իր իրավական համակարգը, որպեսզի երաշխավորի կալանավայրերում վատ վերաբերմունքի վերացումը, 3-րդ հոդվածին համապատասխան արդյունավետ հետաքննության իրականացումը ամեն գործում, որտեղ վատ վերաբերմունքի մասին վիճելի գանգատ է բարձրացվել և հետաքննության բոլոր թերությունները արդյունավետ կերպով փախստուցվում են ներպետական իրավական համակարգի միջոցով: Այսպիսով, Ուկրաինական մարմինները պետք է մեծ ուշադրություն դարձնեն ներկայիս վճռին քննարկվող խնդրի մասով և Դատարանի նախադեպին, Նախարարների Կոմիտեի հանձնարարականներին, բանաձևերին և որոշումներին:

41-րդ հոդված. 40,000 եվրո որպես ոչ նյութական վնաս:

ԹԻՎ 1 ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅԱՆ 1-ին ՀՈԴՎԱԾ

Պողիտիվ պարտավորություններ

Ուժեղ անձրևից հետո առաջացած ջրհեղեղից սեփականությանը պատճառված վնաս՝ անընդունելի

Hadzhiyska v. Bulgaria

Գանգատ թիվ 20701/09

Որոշում 15.5.2012 [IV Բաժանմունք]

Փաստերը: Դիմումատուի տունը հեղեղվել էր ջրով, երբ ուժեղ անձրևից հետո գետը դուրս էր եկել իր հուններից: Դիմումատուն վնասների հատուցման բողոք է ներկայացնում Բնապահպանության և Ջրերի Նախարարություն և մարզպետին՝ բողոքելով, որ նրանք չեն մաքրել գետի ափերը, չեն կառուցել պաշտպանական հարմարանքներ և չեն տեղադրել նախազգուշացնող համակարգ: Վարչական դատարանները մերժում են դիմումատուի պահանջը:

Օրենք: Թիվ 1 Արձանագրության 1-ին հոդված: Դիմումատուի սեփականությունը վնասվել էր ուժեղ անձրևի հետևանքով՝ ոչ մարդածին գործողությունների հետևանքով: Դիմումատուն ո՛չ վիճարկել էր այն փաստը, որ պետական մարմինները կարող էին կանխատեսել կամ կանխել անձրևի հետևանքները, ո՛չ էլ ներկայացրել է ջրհեղեղի մակարդակը: Հայտնի չէ, թե իր առաջարկած միջոցները կարող էին կանխել կամ մեղմացնել այն ջրհեղեղի պատճառած վնասը, որը պատճառվել էր իր սեփականությանը կամ այլ կերպ ասած՝ թե արդյոք դիմումատուի կրած վնասը կարող էր

ամբողջապես կամ մասամբ վերագրվել Պետության անփութությանը: Փաստորեն ջրհեղեղները լուրջ վնաս չեն պատճառել դիմումատուի տանը կամ կյանքի համար վտանգ չեն ներկայացրել և պետական մարմինների անգործության և սեփականությանը պատճառած վնասի միջև որևէ պատճառահետևանքային կապ չի սահմանվել: Թիվ 1 Արձանագրության 1-ին հոդվածը չի պահանջում Կողմ Պետությանը կանխարգելիչ միջոցներ ձեռնարկել, որպեսզի անհատական սեփականությունը պաշտպանի բոլոր այն իրավիճակներում կամ պաշտպանի բոլոր այն տարածքները, որոնք կարող են ջրհեղեղի կամ բնական աղետի ենթարկվել: Հաշվի առնելով առաջնայնության առումով ձեռնարկվող միջոցառումները, յուրաքանչյուր պարտավորություն, որը ծագում է այդ դրույթից, պետք է մեկնաբանել այն տեսանկյունից, որը պետական մարմինների համար չէր առաջացնի անհնարին կամ անդադնալի հետևանքներ: Այսպիսով դիմումատուն Թիվ 1 Արձանագրության 1-ին հոդվածի առումով չի ներկայացրել որևէ վիճելի փաստ:

Եզրակացություն՝ անընդունելի (անհիմն):

Գույքը

Գումարի վերադարձ, որը առանց որևէ թույլտվության դեպոզիտացվել է Մոզամբիկի անկախության առթիվ պորտուգալական հյուպատոսարանում ինֆլացիայի կամ դրամի արժեզրկման պատճառով՝ խախտում չկա:

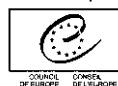
Flores Cardoso v. Portugal

Գանգատ թիվ 2489/09

Վճիռ 29.5.2012 [Բաժանմունք II]

Փաստերը: Գործը վերաբերում է Պետության կողմից գումարի վերադարձին, որը դիմումատուն դեպոզիտացրել է Մոզամբիկի Պորտուգալական հյուպատոսարանում, երբ Քաղաքացիական պատերազմը ծագելուց հետո 1976թ. լքել է նախկին պորտուգալական գաղութը: Ակնհայտորեն նմանատիպ իրավիճակում են եղել նաև այլ 3000 անձիք: Դիմումատուները բողոքել են, որ գումարները իրենց վերադարձնելիս՝ դրամի արժեզրկումը կամ ինֆլացիան չեն հաշվարկել: Փոխհատուցման վերաբերյալ գանգատները մերժվել են:

Օրենքը: Թիվ 1 Արձանագրության 1-ին հոդված: Այն գումարը, որը դիմումատուն դեպոզիտացրել է հյուպատոսարանում Թիվ 1 Արձանագրության 1-ին հոդվածի իմաստով համարվում է «սեփականություն»: Դատարանի նախադեպի համաձայն այս հոդվածից չի ենթադրվում, որ Պետությունը ընդհանուր պարտավորություն է ունեցել պարբերական ինդեքսավորման միջոցով ձեռք բերելու գումարների վաճառքի արժեքը, որոնք դեպոզիտացվել են բանկերում կամ այլ ֆինանսական հաստատություններում: Նույն պատճառաբանությունը կիրառվել է, *a fortiori*, այն գումարների նկատմամբ, որոնք դեպոզիտացվել են ոչ ֆինանսական հաստատություններում՝ ինչպես սույն գործում: Քննարկվող գումարի փոխանցումը հյուպատոսարան չի կարող համարվել շահավետ դեպոզիտ, ավելին՝ կողմերը գումարի տոկոսներով չեն հետաքրքրվել: Գումարը վճարելիս դրա փոփոխման արժեքային սկզբունքը կարող էր սահմանել ինֆլացիային և արժեզրկմանը

համապատասխան դիմումատուների և դեպոզիտարի միջև հատուկ համաձայնության միջոցով, միայն համաձայն սահմանված ներպետական օրենքի: Ըստ ներպետական օրենքի՝ դիմումատուներն իրավունք ունեն միայն ստանալու քննարկվող գումարի միայն նոմինալ արժեքը: «Օրինական սպասելիքը» կարող էր միայն վերածվել «սեփականության», այն դեպքում եթե ներպետական օրենքում լինեի բավարար հիմք: Ինչևէ, ո՛չ ներպետական օրենքը, ո՛չ էլ ներպետական դատարանների որոշումները երբևէ դիմումատուի համար չեն սահմանել որևէ կիրառելի տոկոս: Չնայած դիմումատուները իրավունք ունեն ետ ստանալու քննարկվող գումարի նոմինալ արժեքը, որի պարտավորությունը Կառավարությունը կատարել է, բայց նրանք իրավունք չունեն պահանջելու գումարի որևէ բարելավում: Այսպիսով, դիմումատուների գումարի բարելավումը չէր կարող համարվել «սեփականություն»:

Եզրակացություն՝ խախտում չկա (հինգ ծայն՝ ընդդեմ երկուսի):

Դատարանը նաև համարեց միաձայն, որ տեղի է ունեցել 6§1 հոդվածի խախտում:

41-րդ հոդված՝ 2,600 եվրո որպես ոչ նյութական վնասի փոխհատուցում:

ԹԻՎ 1 ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅԱՆ 3-ՐԴ ՀՈԴՎԱԾ

Քվեարկություն

Բանտարկյալների ընտրելու իրավունքի արգելում, որը ազատագրված արդյունք է՝ խախտում չկա

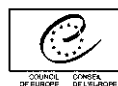
Scoppola v. Italy (no. 3)

Գանգատ թիվ 126/05

Վճիռ 22.5.2012 [ՄԴ]

Փաստերը: 2002թ. Երդվյալների դատարանը դիմումատուին ցմահ ազատագրվում է նշանակել սպանության համար, դիտավորյալ սպանության, իր ընտանիքի անդամների նկատմամբ վատ վերաբերմունքի և անօրինական հրազեն պահելու համար: Ըստ իտալական օրենսդրության՝ դիմումատուի ցմահ ազատագրվումն արգելում էր նրան ցմահ իրականացնել քաղաքացիական ծառայություն, որն իր հերթին նրան մշտապես զրկում էր քվեարկելու իրավունքից: Դիմումատուի արգելքի մասին վերաքննիչ բողոքները խափանվեցին: 2006թ. Վճռաբեկ դատարանը մերժում է վերաքննիչ բողոքը հիմնավորելով, որ քաղաքացիական իրավունքներից զրկումը կիրառվում է միայն հինգ տարուց մինչև ցմահ ազատագրված բանտարկյալների նկատմամբ (այն դեպքերում, երբ ազատագրվումը նշանակված էր հինգ տարուց պակաս, քաղաքացիական իրավունքներից զրկումը տևում էր ընդամենը հինգ տարի): 2011թ. հունվարի 18-ի վճռում Դատարանի Պալատը միաձայն հայտարարեց, որ տեղի է ունեցել Թիվ 1 Արձանագրության 3-րդ հոդվածի խախտում (Տե՛ս նախադեպային տեղեկատու թիվ 137):

Օրենք: Թիվ 1 Արձանագրության 3-րդ հոդված: Գանգատի առարկա միջոցները հանդիսանում էին դիմումատուի ընտրելու իրավունքին միջամտություն: Այն հետապնդում էր քաղաքացիական

պատասխանատվության և օրենքի ուժի նկատմամբ հարգանքի, և պատշաճ գործելու ու ժողովրդավարական կարգի պահպանման օրինական նպատակներ: Ինչ վերաբերում է միջամտության համաչափությանը՝ Եվրոպայում դատապարտված անձանց հանդեպ սահմանափակումների քանակի քչացման միտում, Դատարանը վերահաստատեց այն սկզբունքները, որոնք Մեծ Պալատը սահմանել է *Հրսթիի* վճռով (թիվ 2), մասնավորապես՝ այն փաստը, որ քաղաքացիական իրավունքից զրկելը ընդհանուր առմամբ շոշափում է մի խումբ անձանց շահերը, ապա մեխանիկորեն և անխտիր դա չի համապատասխանել Թիվ 1 Արձանագրության 3-րդ հոդվածին:

Ընտրելու իրավունքի արգելքը դատարանի կողմից սահմանվելու հարցի շուրջ *Հրսթիի* (թիվ 2) վճիռը որևէ հստակ բացատրություն չի տվել կապված դատավորի այլ էական հարցերի հետ քաղաքացիական իրավունքից զրկելու անհամաչափության միջոցները որոշելու հետ,։ Մինչդեռ դատավորի միջամտությունը հստակորեն պետք է երաշխավորեր բանտարյալների ընտրելու իրավունքի համաչափության սահմանափակումը, որը հակասում է *Ֆրոդլ* վճռով մոտեցմանը, որ նման սահմանափակումները անհրաժեշտորեն ավտոմատ, ընդհանուր, անորոշ կերպով չեն կատարվում, որովհետև դրանք դատավորի կողմից հրահանգված չեն եղել: Օրենքում պետք է մանրամասն զետեղվեն այն հանգամանքները, որոնց առկայությամբ ընտրելու իրավունքը սահմանափակվել է: Վերջինս դրա կիրառումը կդարձնի պայմանական՝ կախված որոշ փաստերից, օրինակ՝ կատարված հանցագործության ծանրության բնույթից: Մեկ ներպետական

իրավունքի համակարգի դատապարտված բանտարկյալների ընտրելու իրավունքի սահմանափակման ձևերը համեմատաբար տարբերվում մեկ ուրիշ համակարգից, մասնավորապես՝ կախված դատարանների կողմից դրա սահմանափակման անհրաժեշտությունից: Կողմ պետությունները ազատ էին մեղադրյալ բանտարկյալների ընտրելու իրավունքի սահմանափակման համաչափության միջոցի որոշումը թողնել դատարանների հայեցողությանը կամ իրենց օրենսդրության մեջ ներմուծել դրույթներ, որոնք կսահմանեն այն պայմանները, որտեղ էլ կկիրառվեն նման միջոցները: Հետևյալ գործում օրենսդիրը պետք է հավասարակշռի մրցակցող առանձնահատկությունները, որպեսզի խուսափի որևէ ընդհանուր, ավտոմատ կամ անորոշ սահմանափակումից: Այդ հիմքով, ընտրելու իրավունքից զրկումը առանց *ad hoc* դատարանի որոշման, ինչպես որ սույն գործում, չի պարունակում 1-ին արձանագրության 3-րդ հոդվածի խախտում: Վիճարկված միջոցը պետք է նաև անհամաչափ համարվի օրինաչափ նպատակի հետ, այն պայմաններով և այն իրավական դաշտով, ինչպես որ կիրառվել է: Իտալական համակարգում այդ միջոցը կիրառվել է այն անհատների նկատմամբ որոնք դատապարտված են եղել որոշակի մեծ հանցագործությունների համար կամ այն անձանց նկատմամբ, որոնք ազատագրվել են օրենքով նախատեսված որոշակի պայմաններով: Սա ցույց է տալիս, որ օրենսդիրը պետք է մտահոգվի, որպեսզի բարելավի որոշակի մասնավոր դեպքերի վերաբերյալ միջոցների կիրառումը: Օրենքը նաև բարելավել է նշանակված պատժի միջոցի կիրառման տևողությունը, և այդպիսով, անուղղակիորեն անդարադարձել

է հանցանքի ծանրության աստիճանին: Մի մեծ խումբ մեղադրյալ բանտարկյալներ իտալիայում պառլամենտական ընտրություններում ընտրելու իրավունքից զրկված չեն եղել: Մեղադրյալ՝ ով զրկված է եղել իր ընտրելու իրավունքից նաև իրավունք ունեւր վերականգնել իր իրավունքը: Սա ապացուցում է նաև, որ իտալական համակարգը ակնհայտորեն կոպիտ չի եղել և որ Պատասխանող Պետությունը այս պարագայում չի սահմանազանցել գնահատման չափանիշը: Այս պարագայում Դատարանը չի կարող համարել, որ իտալիայի օրենքով նախատեսված քաղաքացիական իրավունքից զրկելը ունեցել է ընդհանուր, ավտոմատ և անկողմնակալ բնույթ, որը Հիւսթիի վճռում (թիվ 2) առաջացրել է 1-ին արձանագրության 3-րդ հոդվածի խախտում:

Եզրակացություն՝ խախտում չկա (տասնվեց ձայն ընդդեմ մեկի)

(Տե՛ս Հիւսթին ընդդեմ Միացյալ Թագավորության (թիվ 2) [ՄՊ], թիվ 74025/01, 6 հոկտեմբեր 2005, Տեղեկատվական նոթեր, թիվ 79; և Ֆրոդին ընդդեմ Ավստրիայի, թիվ 202201/04, 8 ապրիլ 2010, Տեղեկատվական նոթեր, թիվ 129):

ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՆՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Եվրոպական նախադեպի մասին ձեռնարկ, որտեղ քննարկվում են ապաստանի, գաղթի և սահմանի վերահսկման վերաբերյալ գործեր

Հիմնարար Իրավունքների Եվրոպական Միության Գործակալությունը (ՀԻԳ) և Դատարանը համաձայնվել են իրականացնել մեկ այլ միացյալ նախագիծ, որի նպատակը ԵՄ Անդամ Պետություններին աջակցելն է որպեսզի նրանք կիրառեն ԵՄ օրենքը ապաստանի, գաղթի, սահմանի վերահսկման ոլորտում՝ վերհանելով հնարավոր սիստեմատիկ խնդիրներ և միևնույն ժամանակ աջակցել դատարվորներին, դատախազներին, իրավաբաններին, իրավապահ մարմիններին վերապատրաստվելու համար, ինչը որ կատարում է Եվրոպայի Խորհուրդը:

Նախագիծը կամրապնդվի ձեռնարկում ընտրված լեզուներով, որոնք կընդգծեն և դիդակտիկ ձևով հակիրճ կներկայացնեն այս ոլորտում Եվրոպական իրավունքի հիմնական և դատավարական սկզբունքները: Դա պետք է ձևով նման լինի խտրականությունը արգելելու մասին ձեռնարկին: Դրա հրատարակումը նախատեսվում է 2013թ. առաջին կեսին:

ՄԻՀՀ նախագիծ «Կոնվենցիայի չափանիշները մոտեցնել փանը. համապատասխան լեզուներով ՄԻԵԴ կարևոր նախադեպի թարգմանություն և փարածում»

Եռամյա նախագիծն իրականացվում է Մարդու Իրավունքների Հավատարմագրային Հիմնադրամի աջակցությամբ (www.coe.int/humanrightstrustfund):

Նախագիծը սկսվել է 2012թ. մայիսին և սկզբունքորեն վերաբերելու է հետևյալ Պետություններին՝ Ալբանիա, Հայաստան, Ադերբեջան, Բոսնիա և Հերցեգովինա, Վրաստան, Մոլդովա, Մոնտենեգրո, Սերբիա,

«Նախկին Հարավսլավիայի Մակեդոնիայի Հանրապետություն», Թուրքիա և Ուկրաինա: Նախագծի նպատակը ՄԻԵԴ հիմնական չափանիշների հասկացության բարելավումն է և ներպետական իմպլեմենտացումն է՝ կազմակերպելով Դատարանի նախադեպի կարևոր գործերի թարգմանությունը համապատասխան Պետության լեզուներով և դրանց տարածման երաշխավորումը Դատարանի տվյալների բազայի՝ HUDOC-ի միջոցով, ինչպես նաև Եվրոպայի Խորհրդի տարբեր կազմակերպությունների և այլ գործող նախագծերի գործընկերների միջոցով, որոնք համապատասխան Պետությունում կազմակերպում են Կոնվենցիայի չափանիշների մասին վերապատրաստում:

Թարգմանվող նյութը կազմված կլինի գլխավոր գործերից (կամ նմուշներից կամ գործերի իրավական հակիրճ նկարագրություններից), որոնք Դատարանի Իրավախորհրդատուն այս կամ այն Պետության համար կարևոր կհամարի: Ուշադիր կերպով կդասակարգվեն գործերի ընտրությունը և յուրաքանչյուր գործով համապատասխան լեզվի (ներ) ընտրությունը, որպեսզի տարածվի դրանց ազդեցությունը և նվազեցվի գործերի թարգմանությունների կուտակումը, որոնք հնարավոր է, որ արդեն դասակարգվել են կամ համապատասխան Պետության կողմից գտնվում են հստակեցման փուլում:

Քարտուղարությունը ճանապարհ է փնտրում կազմակերպությունների (համալսարաններ, դատական վերապատրաստման ակադեմիաներ, ՀԿ-ներ և այլն) հետ համագործակցելու համար, որոնք ներկայումս զբաղվում են ներպետական մակարդակում Դատական նախադեպի թարգմանությամբ:

Մասնավորապես, և որպեսզի հնարավոր լինի խուսափել կուտակումներից, Քարտուղարությունը ցանկություն է հայտնում տեղեկանալ յուրաքանչյուր գործից կամ դրանց հակիրճ նկարագրությունից, որոնք արդեն թարգմանվել են կամ առանձնացվել են, որպեսզի թարգմանվեն նման կազմակերպության կողմից: Ներպետական մակարդակի գործընկերներին նույնպես կոչ է արվում այս նախագծի շրջանակներում թարգմանության համար գործեր առաջարկել: Քարտուղարությունը նաև փնտրում է նմանատիպ տեքստերի թարգմանության փորձառու թարգմանիչների կամ փաստաբանների (անգլերենից կամ ֆրանսերենից մեկ կամ մի քանի համապատասխան լեզվի թարգմանություն): Ընտրությունից հետո կսահմանվի թարգմանությունների ցուցակը: Ապագա գործընկերները և իրավական թարգմանիչները կարող են կապնվել Նախադեպի Տեղեկատվության և Հրատարակությունների Բաժին հետևյալ հասցեով՝ publishing@echr.coe.int: